

Revistă premiată cu medalia și diploma „Pamfil Șeicaru“ pentru literatură 2008

Climat

literare

45

Anul 5
august
2011

Director fondator:
Ion Iancu Vale

Revistă literară și de cultură românească
Fondată: mai 2007

Semnează în acest număr...

Ion Iancu Vale	Text despre un triplu proces de conștiință	3
Clara Mărgineanu	Spovedania unui geniu	4
Augustin Deac	Codex Rohonczy	6
Mircea Horia Simionescu	Dicționar onomastic	7
George Roca	Correspondență virtuală cu Artur Silvestri	8
Mihai Antonescu	In memoriam Constantin Stan	9
Artur Silvestri	Soartă postumă, istorie stranie	10
Corneliu Leu	Soluția meritocratică a redresării societății românești	12
Gheorghe Constantin Nistoroiu	Crucea și Învierea în poezia Golgotei românești	13
Gigi Stanciu	Nicolae Iorga - omul politic	14
Puiu Răducanu	Poeme	15
Adrian Munteanu	„Avem șansa să devenim nemuritori!”	16
Melania Cuc	Taina de dincolo de cuvinte	18
Vavila Popovici	Poeme	19
Al. Florin Țene	Opera angajează o conștiință, dar nu se confundă cu ea	20
Victor Sterom	Fulgurații	21
Dorel Schor	Adam și Eva: De la religie la erotism	22
Dorel Schor	Desenul: Talent și creativitate	23
Adrian Marino	Altă Românie	24
Viorel Vintilă	Românul emigrant	25
Delia Delia	Vers apolitic (poem)	25
Iulia Barcaroiu	Mercurialul vieții (poem)	26
Anton Gagi	Ce mai rămâne de făcut?	27
Irina Lucia Mihalca	Poeme aromâne	28
Radu Negoescu	Cum arăta Iisus Christos?	29
Martin Opitz, Germania	Nepieritoarea gintă (poem)	29
Andrei Nadirov, Rusia	O, timp străbun (poem)	29
Liviu Antonesei	Din foișor. Poeții mei: Ion Zubașcu. La plecare	30
George Petrovai	Cacôs politeusi	31
Octavian Mihalcea	Poeme	32
George Roca	Teodor Ardelean, un om de omenie la ceas aniversar	33
Magdalena Albu	Timpul dezamăgirii și vremea falselor conspirații de alcov...	34
Menuț Maximilian	Poeme	35
Radu Negoescu	Serile Don Quijote Ot Pietrosița	36
Sorana Ioniță	Muzica folk a răsunat la Ziua Lacului Bolboci	38
***	Regulamentul concursului „Moștenirea Văcăreștilor“	39

Adresa redacției principale:

Aleea Arcașilor, bl. 36, sc. B,
ap. 23, Târgoviște, România

Telefoane:

0722 702 578, 0741 732 122

E-mail: ioniancuvale@yahoo.com

Redactor-șef (fondator): Mircea Cotârță, Redactor principal (fondator): Sbastian Drăgan

Colegiul redacțional: Grigore Grigore, Gheorghe Palel, Nicu Tănase, Florea Turiac

Redacții asociate - România: Bacău, Bistrița, Brașov, Cluj-Napoca, București, Deva, Focșani, Iași, Suceava, Turnu Severin, Hunedoara, Mangalia, Olănești, Oradea, Ploiești, Vrancea;

Alte țări: Australia, Belgia, Canada, Danemarca, Elveția, Franța, Gibraltar, Israel, Italia, Macedonia, Republica Moldova, Serbia, S.U.A., Ucraina. - **Fotoreporter:** Tiberiu Rusescu.

Răspunderea deontologică a materialelor publicate aparține exclusiv semnatărilor

Tehnoredactare: Florin-Lucian Dragoș ■ 0730 863 602 ■ dragosflorinlucian@gmail.com ● Culegere text: Reta Sofronie ● Corectură: Manuela-Elena Dragoș

Revistă editată de Societatea cultural istorică „ARM” Târgoviște ■ ISSN 1843-035X

Apare sub egida Consiliului Județean Dâmbovița prin Centrul Județean de Cultură Dâmbovița și cu concursul Fundației „Renașterea Pietroșiței - Ruralia”

E
DIT
ORI
ALIon Iancu
Vale

Text despre un triplu proces de conștiință

Erau trei prieteni și cu încă unul, patru. Unuia dintre cei trei îi veni, o dată, o idee. Ideea unei afaceri necinstite. La ceilalți doi le surâse ideea. Celui de-al patrulea, însă, nu. Și asta pentru că afacerea era necinstită. El le spuse celor trei amici părerea sa. Ei s-au supărat și au încercat să-l convingă să participe împreună cu ei la afacere. Cel de-al patrulea tovarăș nu a vrut cu nici un chip să accepte. Așa că cei trei l-au bătut, crunt, până l-au omorât. L-au îngropat, apoi, pe nevăzute într-un loc ferit, din pădure și au plecat degrabă.

Pe bietul băiat îl plângeau păsările și copacii și iarba. Îl plângeau tot ce mișca și nu mișca, toată suflarea și nesuflarea. De trei ori pe zi îl plângeau. Căci prea cumsecade și cinstit fusese ucisul. În acest timp, cei trei au dus la bun sfârșit afacerea lor necurată și teburile le-au mers bine. Nu se știe însă ce-i veni celui care avusese ideea pedepsirii amicului lor și le spuse celorlalți că rău au făcut că și-au omorât prietenul și că o să fie vai de ei, la Judecata de apoi. Și toți trei se înfricoșară, de trei ori se înfricoșară. Se văitau, se jeleau și își smulgeau părul din cap, vărsând lacrimi grele de căință. O groază cumplită îi cuprinse pe toți trei. Li se părea că pădurea cade pe ei, că pământul le fuge de sub picioare, că vietă-

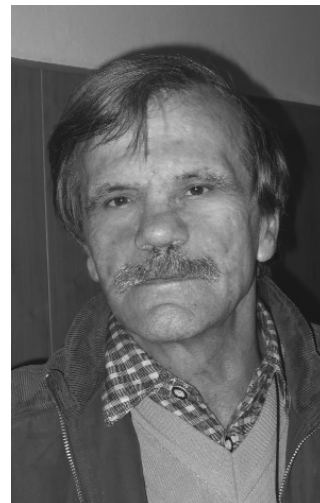
țile îi aleargă, că toată suflarea și nesuflarea îi terorizează și îi dușmănește.

Atuncea unul dintre ei, o schimbare făcându-se în mintea lui, le spuse celorlalți, de trei ori le spuse, că pentru a-și răscumpăra vina în fața lui Dumnezeu ar trebui să-și dezgroape prietenul și să-l reîngroape într-un cimitir creștinesc, să se roage pentru el și pentru iertarea păcatelor lor. Ceilalți au fost și ei de acord. Așa că l-au dezgropat pe cel ucis și l-au dus într-un cimitir mai lăaturalnic și mai neumbat. Aici au dat peste un paznic bătrân, bătrân, cu capul și barba albe. Un sfânt adevărat, de trei ori un sfânt adevărat. El i-a văzut cât erau de desperați și de triști și i-a întreat, plin de bunătate care era problema lor, necazul lor. Cei trei cu lacrimile curgându-le și roaie i-au povestit tot, de-a fir-a-păr, fără să-i ascundă nimic. L-au rugat să-i ajute să-l îngroape în cimitir pe prietenul lor mort, și să nu-i dea în vileag. I-au promis bătrânului că se vor pocăi, că toată viața lor vor veni în acel cimitir, zi de zi, și se vor ruga pentru iertarea păcatelor mortului și ale lor, că vor face pomenii și danii, și multe altele au promis

cei trei. Și-au plâns, fiecare de câte trei ori a plâns. Și acolo unde cădeau lacrimile lor, creștea iarba verde și grasă. Bătrânul văzând toate acestea, înduișat și încrezător, s-a jurat pe barba lui multigenară și pe mormântul nevinovatului ucis că nu-i va trăda și că-i va ajuta să se pocăiască. Au îngropat apoi mortul, i-au cioplit o cruce de lemn, i-au aprins lumânări și s-au rugat împreună cu pioșenie și cu credință.

După care cei trei au plecat la casele lor, împăcați și liniștiți. Începură de atunci să vină zilnic la cimitir, să se roage și să jelească la mormântul tovarășului lor. Totul era de vis și de paradis. Împăcare și liniște sufletească avea fiecare în suflet, de câte trei ori avea fiecare. Păsărelele ciripeau vesele în cimitir, cerul era azuriu și luminos și vântul adia plăcut printre crenșurile pomilor. Bătrânul privea la cei trei pocăiți cu nesfârșită bucurie și mulțumire, îi îmbărbăta și le cita pilde biblice, ca un adevărat preot.

După treizeci de zile, unuia dintre cei trei îi veni un gând și le spuse celorlalți doi prieteni ai lui, că nu e adevărat, că nu ei l-au ucis pe amicului lor, altcineva a făcut-o.

Ei doar l-au îngropat, i-au pus lumânări, l-au plâns și s-au rugat creștinește pentru el. Ceilalți au zis că așa este, și nu-și dau seama cum de nu s-au gândit până acum la un fapt atât de evident. Și-au început să-și rărească vizitele la mormântul celui pe care îl uciseseră. Cimitirul nu mai părea așa paradisiac, iar bătrânul încerca să înțeleagă ce se petrecea cu cei trei care nu-i explicară nimic și care începură să-l ocolească. La sfârșitul altor treizeci de zile, unul dintre cei trei zise că nu ei și-au îngropat tovarășul acolo, că ei au venit doar să se roage și să-i îngrijească mormântul. Ceilalți au sărit imediat și l-au aprobat nedumeriți, iară, că nu au realizat o așa evidentă. Și nu mai veniră de fel la cimitir. În acest timp, bătrânul paznic nedumerit și îndurerat se frământa și se căia, ne realizând de ce cei trei l-au păcălit atât de amarnic. De trei ori se lăsase păcălit. Ar fi vrut să-i întâlnească, să-i dojenească și să-i convingă să-și țină cuvântul dat, până la

Clara Mărgineanu

Panait Istrati ocupă un loc aparte în galeria scriitorilor români. A fost numit "romancier experimental", iar în "Istoria secretă a literaturii române" e personajul principal al secțiunii "Ereticii, ca ființe migratoare".

Panait Istrati a fost copilul unei țărănci române, Joița, și al unui negustor și contrabandist grec, Ghergios Valsamis. S-a născut la Brăila, în 1884, și nu și-a cunoscut niciodată tatăl. Mistuit de la vârste fragede de dorul de ducă, spintecat de o puternică dorință de a cunoaște, de a-și trăi viața până la ultimele consecințe, la 12 ani își părăsește mama, pe care, altminteri, a iubit-o enorm. Dorința de a-și cunoaște tatăl, de a găsi un model patern a fost atât de arzătoare încât tot ce a făcut în viață a fost sublimarea acestei porniri aproape nefirești.

Un pelerin de talie europeană

Parcursul existenței lui Panait Istrati a fost o aventură extraordinară.

Spovedania unui geniu

A înfruntat umilința, mizeria și pribegia. A fost, printre altele, hamal în port, căldărar, zidar, servitor, purtător de reclame, fotograf. A fost ars de pribegie și de soare, fără adăpost pe geruri câinești, a fost bolnav, a fost flămând, a jucat barbut cu singurătatea și cu moartea. Dar nu a renunțat, nu a abandonat lupta corp la corp cu o viață ieșită din comun. L-a reanimat întotdeauna o voluptate a trăirii, o vibrație puternică de dincolo de lume.

"În exaltări, în pasionalitate, Istrati e constant: pierde dacă nu arde, există, întrucât este un rug aprins". (Mircea Iorgulescu, "Spre alt Istrati", Editura Minerva, 1986). Traseul șerpuitor și spectaculos al pribegiiilor sale s-a unduit prin Siria, Damasc, Liban, Egipt, Grecia, Beirut, Iaffa... A călătorit ascuns la bordul unor vapoare. Uneori a fost descoperit și abandonat la prima escală. S-a alăturat mișcării socialiste din epocă, a fost vicepreședinte al asociației franceze "Les Amis de l'URSS", l-a însoțit pe Nikos Kazantzakis (care va aminti de Istrati în romanul "Zorba Grecul") pe meleagurile Greciei, unde a ținut un discurs procomunist. Iată explicația sa

concentrată: "Singur, fără un prieten și neîndrumat de nimeni, descoperisem cartea, sau, mai bine zis, măreția lecturilor bune și, o dată cu ele, socialismul. Despre socialism nu citisem încă nimic, dar în urma unor mișcări muncitorești în portul nostru auzisem că el înseamnă dreptate pentru cei obidiți. Iată care avea să fie de-acum încolo noua mea religie: năzuința spre dezrobire a omului îngenunchat

► capăt. Dar nu avea cum, căci cei trei nemernici nu-i lăsaseră nici o adresă. Așa că bătrânului nu-i rămase altceva de făcut decât să aștepte, doar-doar, aceștia se vor întoarce pentru a-și continua lucrarea promisă.

Între timp, iarăși, îi veni unuia dintre cei trei o idee. Și anume că ei nu au de ce să-și mai chinuie conștiința, că vinovat de moartea prietenului lor nu este decât acel paznic bătrân și senil, care l-a îngropat în taină, iar eiau au venit, doar, la mormântul lui, să-l plângă și să se roage. Și au exclamat ușurați, că așa este, că moșu-i vinovatul și că trebuie să plătească pentru fapta lui. De trei ori trebuie să plătească. Apoi de comun acord

de om". Până la urmă, Istrati a denunțat lumii atrocitatea regimului comunist din Rusia. Chinoi de idei revoluționare și de el însuși, Panait Istrati, un rătăcitor, un hoinar plecat de lângă Dunăre, din portul Brăila, a fost să fie o conștiință europeană de primă mărime. Un fost vagabond, un autodidact din Balcani a fost să fie un scriitor foarte apreciat întâi în Franța, apoi în Europa. A scris cea mai mare parte a operei sale în limba franceză. Mircea Vaida este de părere că "Istrati gândește românește. Structura frazei, coloritul sentimental al sensurilor, ►

s-au hotărât și au făcut o anonimă, pe care au trimis-o autorităților. Oamenii legii au venit rapid, și au constatat existența acelui mormânt ilegal. Chestionat, bătrânul și credulul paznic le-a spus de-a fir-a-păr toată povestea. De trei ori le-a povestit. Dar nimeni nu l-a crezut. Totul părea neverosimil. Așa că bunul și bătrânul paznic a fost acuzat și condamnat să-și petreacă restul zilelor după gratii. Cei trei n-au mai dat niciodată prin cimitir, unde iarba nu mai creștea înaltă și deasă, păsărelele nu mai ciripeau vesele și zglopii. Natura toată era afectată de acel curios proces de conștiință. De trei ori curios proces de conștiință. Sau poate, deloc curios...

structura operei e străină de ceea ce ar putea scrie orice autor francez.(...) Prin ceea ce se numește stil, în accepția complexă a noțiunii, Panait Istrati e, neîndoiește, român". (postfață, Chira Chiralina, Ed. Minerva, 1973)

Român pe jumătate grec și scriind în franțuzește, Panait Istrati este numit de un ziarist francez "un povestitor născut din timpurile biblice". Până la notorietatea sa în țara lui Corneille, Balzac și La Fontaine, Istrati semnase constant ca gazetar în presa muncitorească din România.

Povestirile care aveau să îl impună mai târziu au forța unor obsesii. Istrati l-a inventat pe Adrian Zografi, personajul pe care l-a înzestrat cu biografia, însușirile și amintirile sale. Cititorul îl urmează sedus pe autor, din port în port, din poveste în poveste, pentru că scrisul e autentic, viu, te ia de mână și te duce din bălțile Brăilei până în seraiurile orientale.

Încercănată auriu cu diadema sublimului

Chira Chiralina a apăs-

rut în 1923, cu o prefață de Romain Rolland. Acțiunea este plasată la jumătatea secolului XIX, când urmările domniei fanariote încă își cereau drepturile. Stăruiau moravurile de la Stambul. Chira dansează turcește în fum de mirodenii, mănâncă sarailii și fumează narghilea. Totuși, când este întrebată de un haiduc: "Fetițo, spune-mi ce limbi știi mai bine, turcește, grecește sau românește?", ea răspunde limpede: "Românește, cruce de voinic!". Personaj de inspirație baladescă, Chira se lasă dezmiardată de curtezani, în alcov, când nu e snopită în bătaie de tatăl ei. Până la urmă o răpește un neguțator arap urât, dar bogat. Fratele său, Dragomir, o va căuta toată viața. Chira e un personaj de basm, sălbăticiune de raia, dospind parfumuri orientale. "În comparație cu premisele de pierzanie, deschise ca o gură a Gheenei, Chira Chiralina rămâne pură și încercănată auriu cu diadema sublimului". (Mircea Vaida, postfață, Chira Chiralina).

„Codin“ se ascunde de oamenii legii în locurile pustii din bălțile Brăilei. A fost condamnat la 10 ani de închisoare, după ce a spintecat un cetățean întâlnit în patul iubitei sale. Altfel, în timpul liber își bătea crunt mama, pentru că era zgârcită și nu dorea să-și vândă pământurile. Dar Codin nu este chiar o brută oarecare, ci mai

are, pe alocuri, sufletul irigat de urmele moralei haiducești. El poate să își dea viața pentru un frate de cruce și chiar nu pricepe de ce e rău că l-a ucis pe bărbatul găsit la ibovnica sa. Răzbunarea reprezenta un fel de noblețe. Se face frate de cruce cu un copil, Adrian, având o nevoie subconștientă de puritatea și de candoarea acestuia, căruia îi spune: "Tu ești slab acolo unde eu sunt tare și ești tare acolo unde eu sunt slab". Înainte să se predea autorităților, bruta de Codin nu mai vrea decât să strângă "mâna unui copil, unui frate". Binele și răul sunt împreună, în contradicție, în înțeleștare, în neverosimil...

Zugrav al chinului și umilinței

"Ciulinii Băraganului" povestesc cum Adrian și unchiul Dumitru se duc la furat de stuf, dar bălțile sunt păzite de un ture înarmat. Dumitru smucește căruța către baltă, dar spintecă burta calului cu târpanul de tăiat stuf. Pleacă nenorociți, necăjiți și aproape vinovați către casă, în timp ce îi veghează o spelnidă noapte senină și luceafărul strălucind a opal. "În cer și pe pământ viața își relua cursul, înălța cânturi sincere, chema la fericire în timp ce omul semăna moarte și se cobora mai jos decât vita".

De atâta înțelegere și durere era torturat Panait Istrati. Țipătul scrierilor sale ne spune că ar fi vrut ca lumea să fie alt-

fel. Pe pașaportul său din 1916, la rubrica "profesiune", scria zugrav. Nu știa pe atunci că va zugrăvi chinul și umilința, rănile și disperările, fuga de tot ce nu putea schimba, ca nimeni altul.

Gorki din Balcani

În a treia zi după Anul Nou, în 1921, la Nisa, pe Coasta de Azur, un om istovit de suferință hotărâște să își pună capăt zilelor. Este transportat de urgență la spital, unde printre hârtiile năpăstuiului se găsește o scrisoare trimisă cu doi ani în urmă, returnată cu mențiunea că destinatarul nu a fost găsit. Nefericitul sinucigaș a fost până la urmă salvat. Era Panait Istrati care îi scrisese lui Romain Rolland. După această întâmplare cumplită, scrisoarea retrimisă ajunge la ilustrul scriitor francez. Romain Rolland descoperă în rândurile expeditorului necunoscut un mare talent literar. Nu doar că îi răspunde, dar îl încurajează să scrie, îi călăuzește pașii, îi înlesnește debutul și îi prefațează prima carte. Iată ce scria Romain Rolland: "În primele zile ale lui 1921, o scrisoare mi-a fost trimisă de la spitalul din Nisa. Fusesse găsită la un disperat, care își tăia se bergeata. Era puțină nădejde să mai scape. Citii și mă simții pătruns de zbuciumul geniului. Era ca un pârjol cotropitor peste câmpii. Era spovedania unui nou Gorki din Țările Balcanice".

Augustin Deac

Chemarea la mobilizare a tuturor românilor din toate colțurile țării, adresată în discursul domnitorului, este o dovadă că pericolul ce venea din partea acestui regat cotropitor era mare, urzea la cucerirea de noi tenitorii aparținând gliei strămoșești a românilor și era sprijinit de papalitatea catolică. 22) În discurs se redă chiar o cifră impresionantă de 54 de bătălii, pe care românii le-au purtat cu armatele Regatului ungar și cu alți cotropitori din răsăritul țării. Și aceasta într-o perioadă mai redusă decât un secol, luptele având loc până în anul 1166 - împotriva hoardebor barbare ungurești. Acest lucru dovedește că statul român de atunci era puternic, bine organizat, capabil să înfrunte pe dușmani. Dar ceea ce intrigă mult este faptul că istoriografia ungară n-a publicat până acum nici un document din cele peste 10 000 aflate în Arhiva Academiei de Științe Ungare în manuscris, necunoscute încă de opinia publică, sau nici vreo cronică veche ungară,

O cronică românească însumând 448 de pagini, din secolele XII-XIII, scrisă în limba română arhaică cu alfabet geto-dacic.

Codex Rohonczy (5)

despre nici unul din cele 54 de războaie, confruntări sângeroase dintre cele două state. Aceasta este o dovadă, care arată până unde merg denaturările și falsificările științei istorice ungare, cât de vinovată poate fi tăinuirea acestor documente.

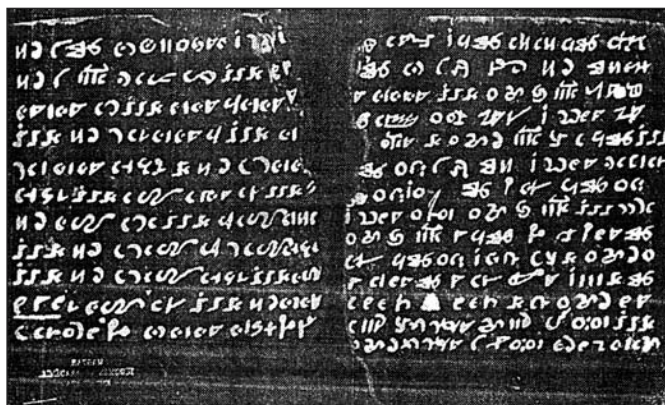
Discursul domnitoru-

denumirile de Tisa, Arad, Inău, Rarău, precum și numele inedit al unui domnitor român Vlad pentru anul 1037 tocmai în timpul domniei regelui ungar Ștefan cel Sfânt. Așadar, Ștefan cel Sfânt se confruntă cu un domnitor român pe nume Vlad, la est de Tisa.

Iisus ca să poată înfrânge armatele ungare în cârdășie cu catolicismul paplității.

Semnificativ este faptul că, în discurs, domnitorul folosește pentru inamic doar numele de unguri, hungari, în înteles de netrebnici, parșivi. În fine, discursul reprezintă un mesaj de îmbărbătare patriotică, mobilizatoare pentru a învinge hoardele hungariste. Mai pot oare spune istoricii unguri că la invazia triburilor războinice ungare în Bazinul mijlociu al Dunării, ca și mai târziu în Voievodatul Transilvania, stat românesc, că toate aceste vaste teritorii au fost pustii, fără locuitori, chipurile, fără nicio organizare politică statală, și că hungarii ar fi fost primii locuitori ai acestor ținuturi, unde, prin cultura triburilor sălbatice ungare, au organizat primele state și au insuflat aici cultură și civilizație?

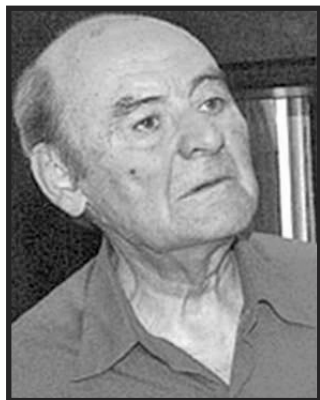
Discursul, după cum se vede, este un imn patriotic, un îndemn adresat românilor pașnici, autohtoni care, în momente deosebit de grele ce amenințau țara lor, îi chema să se adune cu toții și să lupte eroic, cu vitejie strămoșească pentru a pune stavilă cotropitorilor unguri.

Pagini din Cronica românească, din secolele XII-XIII e.n. scrisă în limba română, într-un alfabet dacic, referitoare la luptele românilor de apărare a Transilvaniei împotriva armatelor regale ungare cotropitoare (Originalul se află în Arhiva Academiei Ungare de Știință, sub denumirea de "Codex Rohonczy").

lui român răstoarnă toate enormitățile ungurești privind așa-zisa „întăietate” a ungurilor în Transilvania, ca în Pannonia, precum și orgoliile lor absurde care susțin orbește că ei, ungurii, au fost în Transilvania „primii întemeietori de stat”. La fel se dezumflă și balonul falsificărilor privind întemeierea de către unguri a tuturor localităților din Transilvania. În Discursul ținut de domnul românilor se menționează

Limba în care este scris acest discurs este o limbă daco-românească curată, clară, domnitorul care a ținut discursul dând dovadă de cunoștințe temeinice, vaste, istorice, politice, diplomatice. El amintea de împăratul bizantin Ioan al II-lea Comnenul, de cronicarul Zonaris, de străbunul Ulise, de Atila. Din discurs rezultă că românii își apărau cu strășnicie a lor strămoșească ortodoxă, cerând ajutorul mântuitorului

**Mircea Horia
Simionescu**

AXENTE Original și complicat ca X-ul pe care-l ține la rever, Axente e omul admirabil care încurcă lucrurile. Chiar pe cele mai lămurite. Pe cuvânt, lumea ar fi mai frumoasă dacă am accepta ca, din când în când, în afacerile noastre, întotdeauna clare și precise, să se amestece în mod necesar câte un Axente.

AXINIA (Vezi și AXENTE) Originală și complicată ca X-ul pe care-l fine în buzunarul șorțului, Axinia e femeia plicticoasă care împinge lucrurile la catastrofă. Chiar pe cele mai nevinovate, mai simple. Ce dezastru dacă, în grija noastră de a emancipa femeia, i-am încredințat, chiar și pentru o zi, o funcție de care să depindă viața oamenilor. S-ar înregistra mulți morți și răniți. Pagubele s-ar ridica la cifre înspăimântătoare.

AXON (Nume neatestat) Avea mania tratamentelor medicale. Consuma o jumătate de farmacie într-o singură iarnă. Făcea cură de ape minerale, mecanoterapie, aerosoli, băi de

nămol și masaje electrice. Se plângea că tratamentele nu-i ajută la nimic. Mințea": de pe urma razelor ultracurte a rămas mai scurt.

BADIN Bădulescu Badin, str. Orzari 24, București. (Ct.)

BAIANBATORIN Transcriu aici numele întreg, găsit într-o gazetă, fără să pot preciza care este cel de familie și care celălalt: BAIANBATORIN OCIRBAT, Mongolia. (Fiecare în parte, ca și împreună, numele aparțin fantasticului!)

BALAȘA „Avea optsprezece ani și era cel mai mândru flăcău din Vulcana Pandele. Juca ore întregi la horă, ridicând nori de praf în după-amiază înăbușitoare de vară. îl puteai recunoaște după pălăria neagră, trântită pe o sprânceană, după floarea roșie de la butonieră și după ochii însângerați, de câine turbat.

A fost tăiat de un alt flăcău, tot de optsprezece ani, mândru ca și el, tot din Vulcana Pandele, jucător de horă pasionat ca și Balașa. Asta s-a petrecut într-o după-amiază înăbușitoare de vară, prin 1939, dacă-mi amintesc..." (Alexandru Bilciurescu-Porcu: Oameni)

BALAN Moale și palid, ca orice obiect moale și palid care a fost mai înainte viguros, congestionat și bărbătesc.

BALASZ Polițai mustăcios. în cizme i-a

intrat nisip și talpa, călcând mătasea răcoroasă, îl face din fioros, zâmbitor. (Filologie metafizică: grupul SZ = nisip.) „Dar pe sârma de la telefon care zumzăie tot nisip curge, tăticule?" întreabă Nana.

BALCICA (și nu Ulica, termen incorect.) De altfel, multe nume au fost schimonosite din pricina circulației lor foarte mari. De acest lucru s-au sesizat o serie de specialiști, printre care Iorgu Iordan, care au reconstituit pe bază de documente originea și fizionomia arhaică a numelor. N-am intenția de a plictisi cititorul cu argumente și teorii. Vreau să mă opresc numai la o lucrare remarcabilă datorată unui filolog italian, Marcello Robby, pe care o găsesc utilă nu numai pentru cercetători, dar și pentru publicul larg, care, adesea fără să-și dea seama, folosește nume într-o pronunție improprie. Lucrarea este amplă, astfel că îmi voi permite să citez ca exemplu doar un foarte interesant appendice al cărții, util în conversațiile noastre cu oamenii, la temperaturi variate, și care, ca ilustrul său model antic, sancționează formele de nume incorecte:

APENDIX ROBBY
AGAMEMNON non ABAR-NEMNON
ALBA non ALBIA
APOSTOL non AMFOSTOL
AUGUSTIN non ASPIRIN
BRITANNICUS non BRETELICUS

CARLOTTA non CARTOLINA
CLEOPATRA non CLEOTRAPA
CONSTANTIN non CONSTABILIM
DA VIDA non GUVIDA
DECEBAL non DECIMAL
ELIZEU non ELIZĂU
EUTERPE non OETREPE
GALLUS non GALOSH
GINA non CINA
HARICLEEA non HARICLAIA
MARTA non MOARTA
MARTIN non MARTIR
MERCEDES non MERDECES

(Aici să facem o scurtă pauză și să remarcăm că pe cer s-au format mici grupuri de nori, ca niște delicate caligrafii. Parcă o ființă supremă ar fi însemnat cu mâna numele unor oameni de seamă... Ah, că numai nume visez... Nume, Numitor... Ce frumos!) Dar să continuăm, în spirit riguros științific, transcripția din sus-citatul Marcello Robby):

MINOS non MINUS
MIRUNA non MORUNA
MIȚA non MISSA
PARAȘA non PARAFA
PERDITA non PERDAFITTA
PERSEFONE non PERSIFOANE
PROSERPINA non PROSOPINA
QUINTUS non QUINTALLUS
SEPTIMIU non SEPTICEMIU
SOFIA non SOFAUA
SONIA non SOIA
TIBERIU non TUBERIU
TIMOTEI non TIMOTAN
VIOLANDA non VIOLATA
VERGIL non FRAGIL
WANDA non BANDA

(După anexă, în încheiere, lucrarea lui Marcello Robby notează: „Folosiți numele în mod creator, corect și cu pasiune!") **Va urma**

Evocări:

Corespondență virtuală cu Artur Silvestri (2)

ACADEMIA ROMANA pt. PATRIMONIU (ARP)

Dragă domnule Silvestri, (...) multe salutări din Australia.

Vreau să vă fac o mărturisire (fie ea și de cretință ARP!): În ultimul timp am fost preocupat din ce în ce mai mult de relațiile cu ARP și implicit cu frumoasa revista AGERO. Doresc tot binele acestor organizații, să trăiască pentru a duce steagul culturii românești încă mulți, mulți ani în viitor! Aș avea o propunere: Schimbarea titulaturii ARP (Asociația Română pentru Patrimoniu) în ACADEMIA ROMÂNĂ PENTRU PATRIMONIU (tot ARP), sau SOCIETATEA ACADEMICĂ ROMÂNĂ PENTRU PATRIMONIU (SARP).

De ce? În primul rând ar avea o mai puternică rezonanță la cei cu care ia contact. Apoi, datorită faptului că menține legături cu o grupare intelectuală românească din ce în ce mai numeroasă, aceasta nu ar fi cu nimic mai prejos decât alte multe „academii” sau „societăți academice” de acest fel! Aș sugestia de asemenea domniei voastre, ca cei care doresc, oamenii de cultură

Artur Silvestri

români, colaboratori și prieteni ai ARP, să devină membrii acreditați (înregistrați) a acestei organizații (cu sau fără cotizație, asta depinde de de statutul acesteia). Acești membrii înregistrați ar deveni o forță intelectuală care prin numărul lor confirmat ar putea să reprezinte organizația în acțiunile pe care le promovează.

Am constatat că numărul simpatizanților ARP se înmulțește vertiginos în fiecare an. Nu cred că numărul acestora, substanța intelectuală, răspândirea geografică, etc. ar fi eclipsată de multe alte organizații românești de acest gen!

În acest fel, ar putea deveni o voce mai puternică și ar putea să-și reprezinte ideile la diferite forumuri și organizații naționale sau internaționale, inclusiv la Guvernul României, sau chiar la guvernelor altor țări.

George Roca

Promovarea aspirațiilor noastre, a patrimoniului cultural românesc, a istoriei, culturii, folclorului, a tradițiilor și obiceiurilor moștenite de la strămoșii noștri, devin astfel un factor primordial a tuturor celor care simt românește. Este o obligație morală pe care o avem față de urmașii noștri, pentru supraviețuirea noastră în viitor. Sunt convins că ARP, respectă aceste idei, fapt care poate fi demonstrat de la încă de la înființarea acesteia.

*Cu speranțe de viitor,
George ROCA*

(George ROCA - PUNȚI DE LEGĂTURĂ)

Stimate domn,

Va trimit (atașat) un mic eseu, ca răspuns la cele scrise în mesajul din 28/03/2006 10:48 (Artur Silvestri wrote: Subject: „O EXPLICA-

ȚIE” n.a.). Dacă credeți că este publicabil, îl puteți (putem) trimite revistei AGERO.

*Cu bucurii,
George ROCA*

PUNȚI DE LEGĂTURĂ

Până în urmă cu câțiva ani, pentru cei stabiliți în afara perimetrului național, o legătură cu România era destul de grea și dificilă. Am suferit de frica cenzurării scrisorilor, a scrierilor și uneori chiar a ideilor care căutau să penetreze din ambele sensuri. Apoi, „noutățile” erau de multe ori depășite datorită timpului care îl făceau de la expeditor la destinatar. În prezent, grație radioului, televiziunii prin satelit și în special a internetului, comunicarea se face foarte rapid, fără inconveniențele mijloacelor clasice. Oamenii își pot exprima ideile nu numai mai repede ca timp, dar și unui număr mai mare de persoane, care la rândul lor pot retransmite aceste idei, după sistemul de piramidă, altor persoane cunoscute și interesate de o tematică oarecare.

Astfel putem să ne cunoaștem mai bine și să creăm „PUNȚI DE LEGĂTURĂ” instantanee, să legăm ►

Neptunul cu vedenii

Mihai Antonescu

Zi tristă, soare puțin. Bate un vânt dinspre altă lume. Un corb de mare se leagănă pe crengile nucului din fața vilei scriitorilor. Ierburi uscate, amare, încrețesc umerii falezei vălurind înspre toamnă. Din balconul unde mă aflu, îmi pare că zăresc silueta înaltă a prozatorului Constantin Stan lunecând tăcută pe aleea din plăci de beton, încolo. „Îmi face semn cu mâna, Surâs încercănat, fără cuvinte. El să fie? Si, dacă da, încotro, așa devreme? Așa singur?

► mai repede prietenii și relații sănătoase în domeniul pe care îl abordăm. Acest fenomen este propice nu numai pentru grupul, destul de restrâns deocamdată, al internautilor, dar și pentru cunoașterea mai bine a unei țări, culturi sau grupări. Un exemplu elocvent ar fi Asociația Română pentru Patrimoniu, după cum menționa președintele acesteia, Prof. Univ. Dr. Artur Silvestri, despre noua organizație ARP: „... în numai câteva luni am reușit să intrăm în legătură cu câteva sute de organizații din România, unele din afara țării...” Cum a fost posibil acest lucru? Cu ce efort? Răspunsul pare ușor! Cu consecvența și seriozitatea celor care conduc organizația, cu

In memoriam CONSTANTIN STAN

Sentimentul că n-am să-l mai văd întor cându-se, mă sperie. Tristețe, Frig, venind tocmai din vatra puținului soare pe cale să se stingă. Îmi amintesc mâna subțire, vag tremurând - dă a lui Costiș mereu întinsă spre mine în atâtea împrejurări dintr-o viață, așa cum ne-a fost ea. Cu bune, cu rele. Omul care nu mi-a spus niciodată "nu", a plecat. Pentru fiecare dintre noi, în felul lui. Pentru el, cine stie? Marea, e a tuturor, și-a nimănui. Am să-l aștept aici, în balcon, poate revine. In apartamentul unde stă, i-

folosirea mijloacelor moderne de comunicare și cu înțelegerea de care au dat dovadă cei avizați și invitați la colaborare.

Se creează și mențin astfel legături sănatoase cu o grupare intelectuală românească (și nu numai!), din ce în ce mai numeroasă care acoperă o arie geografică din ce în ce mai vastă, cu ecouri până la antipozi, adică Australia și Noua Zeelandă. Acest lucru este benefic pentru toți, inclusiv pentru țara noastră, deoarece o face mai cunoscută și o aliniază țărilor cu înaltă tradiție culturală, țări respectate și apreciate, țări care fac parte din lumea civilizată. Să nu credeți că includerea României în NATO, sau în curând în UE, este un act de clemență! Eu cred că este

un act de necesitate, de colaborare, comunicare, apreciere și respect reciproc. Nu ne putem încă compara cu țări care nu au suferit de pe urma discrepanțelor istorice, cu țări unde democrația are o vârstă mai înaintată ca a noastră, dar facem pași repezi pentru a le ajunge din urmă și pentru a fi în rând cu acestea. Și noi, așa-numiții români de pretutindeni, facem eforturi deosebite pentru promovarea culturii românești și a intereselor țării în care ne-am născut.

Am constatat că numărul simpatizanților ARP se înmulțește vertiginos în fiecare an. Nu cred că numărul acestora, substanța intelectuală, răspândirea geografică etc. ar putea fi eclipsată de multe alte or-

ganizații culturale românești de acest gen! Dacă se continuă în acest fel, Asociația Română pentru Patrimoniu ar putea deveni o voce foarte puternică și ar putea să-și reprezinte ideile la diferite forumuri și conferințe naționale și inter+naționale, inclusiv la Guvernul României, sau chiar la guvernele altor țări.

plece oameni asemeni lui, și să nu mai vină? Cine să-i cheme, cine să-i vrea, într-o iubire mai mare ca a noastră? Eu te aștept, prieten drag. Oricât, oricând. Iar dacă tu, nu mai vii, am să te caut... Într-un târziu, cândva... Te rog doar, să nu treci dincolo de geamandură. Marea asta de lume din care tocmai pleci, ne va rătăci pe toți, odată. Întru regăsire, sper, Căci, ne e atâta dor, încât, uite, nu putem muri.

Promovarea aspirațiilor noastre, a patrimoniului cultural românesc, a istoriei, culturii, folclorului, a tradițiilor și obiceiurilor moștenite de la strămoșii noștri, devin astfel un factor primordial, pentru toți cei care simt și gândesc româneste. Este o obligație morală care o avem față de urmașii noștri, pentru supraviețuirea noastră în viitor.

Artur Silvestri

Alții, de pe altermeridiene, înțeleg să se dedice, fără vreun motiv pragmatic, unei teme intelectuale și să o trateze, dacă ar fi cu puțință, până la exhaustiv, străduindu-se a obține un gen de rotunditate de product final; și totul fără nenorocita închipuire de sărăntoc ce visează „să-i iasă și lui ceva” din această activitate laudabilă. La noi, însă, noțiuni precum gratuitate și pasiuni intelectuale sunt vorbe fără semnificație. Mai mult chiar, ideea însăși de a se evoca predecesorii și a organiza asociații capabile să le întrețină memoria pare o extravaganță și nu se întâlnește. În alte părți, ca să compar, totuși, în mod supărător, cei care simpatizează opera cutărui scriitor de ieri ori de alaltăieri se asociază în mici confrerii de pasionați ce se intitulează „Les Amis de Jules Supervielle” ori „The Friends of Jane Austen”, ceea ce pare – și este! – firesc și are suficientă răspândire. Aceste agregări nu se manifestă formal. „Companionii” culeg manuscrise rătă-

Soartă postumă, istorie stranie (2)

Fragment din prefața volumului „Radiografia spiritului creol. Cazul Miron Radu Paraschivescu”

cite ediții rare, obiecte de mobilier atestate, corespondență și documente ce provin de la obiectul cultului intelectual și le expun în spații de muzeu, adeseori nu prea mari dar care există și arată o creație, operă făptuită și tradiție. Aici, omul fara istorie nici nu imaginează astfel de atitudini iar când îi trec aceste știri pe la ureche nu înțelege și le ia în derâdere. Fi-va cu puțință mâine altă soartă editorială decât cea ambiguă ce se rezumă aci? Indiscutabil că nu. Căci într-o țară unde nici măcar un scriitor, cât ar fi de neînsemnat, nu are ediție de „opere complete” a gândi măcar o excepție ce nu s-ar sprijini pe nici un argument este cu desăvârșire de neînchipuit. Intră aici iresponsabilul colectiv și atitudinea gregara ce caracterizează omul român în materie de valori dacă nu chiar blestemul pomelnicului ars ce începe a defini lumea de aici, care își pierde memoria și își uită predecesorii. Etapele ce aduc, la drept vorbind, „moartea definitivă” se observă și în ceea ce este postumitatea lui Miron Radu Paraschivescu. Uitarea

apăru și chiar se și multiplică, de îndată ce poetul dispăruse din manualul școlar iar numele încetă să mai circule pe această direcție. Acest moment așeză o placă grea, de granit, peste valoarea populară a unei opere ce nu se socotise vreodată a fi prea în exces folosită în scop educativ. Totuși, memoria o întreținură multă vreme poetii de curte, ce îi fuseseră nu doar apropiați ci și „datornici” moralicește, cei ce îl cunoscuseră prea bine în vremurile mitice de demult și personagiile cu educație în materie literară, ce iubesc poezia și o degustă indiferent dacă simpatizează pe autor. La drept vorbind, în legende de convivi Miron Radu Paraschivescu își păstră un loc excepțional ce nu se șterse un deceniu și jumătate, poate chiar și ceva mai mult. Și în folklorul de redacție literară chipul lui rămase neuitat o vreme și se evocă în mod călduros. „Mentorul”, cu înțelegere față de tineret și generos pestemarginile îngăduite, eliberând „indulgențe” de liric celor ce dibuiaumăcar în poezie cu ceva ce se presimțea a deveni „valoare”, era

erou de povești și de „balade” neversificate, ce se ținură minte și se spusă „la mese”, devenind cântec anonim. Dar cum omul, fiară bătrână și repede uitătoare, nu găsi temei în a vorbi de bine pe cineva ce nu-i mai dădu, căci nu se mai putea, „un ce profit”, se stinseră lent și aceste evocări ce făceau deliciul mediilor scriitoricești. Dar, de fapt, și unii din „tinerii” de alaltăieri, „descoperiți” de Miron Radu Paraschivescu îmbătrâniri și unii „se duseră” chiar, în imaginările Câmpii Elisee pe unde își cânta din liră protectorul lor.

În sfârșit, câteva invazii succesive de haite scriitoricești tinere, destul de ignorante și știutoare mai ales în a-și arăta colții ascuțiți plini de sânge, înlăturară complet nu doar memoria „generațiilor” ce îi precedară ci aerul însuși de Comună de Renaștere ce caracteriza viața literară din epoca „Poveotii vorbeii”. Astfel încât, astăzi aproape nimeni nu mai știe ceva mai precis decât sloganuri caricaturale de uz curent despre autorul „Cântecelor țigănești”. Și, totuși, acest șir de ingraturități, la drept vorbind „înscrise-n legile omenești”, nu se încheie nicidecum aici.

Pe la începutul lui 1995, când devenisem și un consultant imobiliar cu reputație, mi-a căzut în mână ca din intamplare o fișă ce conținea o propunere de vânzare ce m-a frapat numaidecât. Era „conacul” lui Miron

Radu Parascu, de la Văleni. Îl vindea în numele „băiatului“ Mitică, emigrant demult undeva în Franța și necunoscut aici, o doamnă distinsă, „de o anumită vârstă“ ce se bucură aflând că știu măcar despre cine este vorba. Când, după vreo câteva zile, ajunserăm la Vălenii de Munte, era o primăvară răscolitoare, ce inflamasă parcă întreaga vegetație și scotea din pământ, cu o furie indescritibilă, pânze sălbătice de aburi „Domeniul“ – căci era un adevărat domeniu rural – avea porțile ferecate și abia după o vreme se putu găsi cheia deținută în vecini de o localnică binevoitoare, ce mai urmărea câteodată „casa“ ca să nu o spargă hoții. Când intrarăm, în sfârșit, imaginea ce se desfășura în fața ochilor se arată de-a dreptul mirifică: o livadă de mai bine de un hectar, populată cu un potop de pomet indistinct ca soi dar organizat cu disciplină în ceea ce părea să fi fost cândva o grădină pentru plimbare și reflecție, tincturată din loc în loc de câte o bancă, așezată spre odihnă. Neîngrijită dar sălbătică cu măsură, vegetația – unde se includeau și o mie de feluri de flori răsărite cuma dat Dumnezeu – arăta un gen de regret elegiac după stăpânul care se vede treaba că plecase prea în grabă și o uitase de tot. Mai la o parte, casa de o vechime numaimare de șaizeci – șaptezeci de ani, se ținea încă bine deși dinte-

vremii începuse să muște deja, cu răutate.

Dar de îndată ce se deschiseseră „ușile din spate“, dinspre bucătăria

obișnuit ce apărea numaidecât. Numai o largă sufragerie, pe de-a ntregul nemobilată ce se afla la parter, aproape de

fine de mobilier mic și chiar și bibelouri de o vechime relativă dar remarcabile prin distincție. Pretutindeni, pereții erau împânziți de tablouri, între care unele purtau semnături ce m-au lăsat visător. Dar odată ce se urca scara sculptată către etaj începea ininteligibilul pur. La drept vorbind, „etajul“ se rezuma la doar o încăpăre organizată, ce dădea către o terasă splendidă de unde, printre umbrele fumurii ale orizontului, se întrezărea lunca Teleajenului. Odaia era aproape goală și doar o saltea mușgăită așezată pe dușumea amintea de o altă destinație, mult anterioară, decât cea indistinctă de acum. În rest, un pod imens și înalt, luminat de o lucarnă uriașă ce dădea un sentiment de neverosimil, mai ales că în praful așezat pe grinzile de lemn vechi se rătaciseră desene, gravuri și guașe iar într-un colț, lângă coșul de fum, stăteau în dezordine mai multe tablouri ale căror vâpsele se impregnaseră de un fel de mazăgă întărită după ce într-însele pătrunsese umezeala. Era întâia oară când mă întâlneam cu Moartea Definitivă. Căci n-a fost nevoie, de fapt, de prea multe întrebări spre a se înțelege că aci nu se mișcase nimic nu dintr-un sentiment de religiozitate și „spre a păstra totul așa cum era când trăia marele om“ ci pur și simplu dintr-un gen de nepăsare abisală.

Va urma

ARTUR SILVESTRI
1953 București - 2008 Viena
critic literar, prozator,
istoric și filozof al culturii

- Bogată activitate de critic și istoric literar • descoperitor și editor al Jurnalului lui Pius Servien (1984) • inițiator, alături de acad. dr. Nestor Vornicescu, al dezbaterii privind epoca literară protoromână
- studii originale și ediții legate de epoca străromână • descoperitor al operei latine a scriitorului protoromân Martin de Bracara (sec. VI d.H.) și al autorului bizantin Ioanuc (sec. XIV), despot al Dobrogei • unul dintre primii adepți ai ideii literare denumite protocronism (după 1977), pe care nu a retractat-o niciodată • autor a zeci de cercetări de istorie literară română apărute în engleză, franceză, germană, rusă, spaniolă și chineză • autor a peste 200 de studii pe teme de istorie literară română, peste 30 de cărți și 2500 de articole pe teme culturale.

Artur Silvestri • spirit mitein în descendență călinesciană, dezvoltat și prețios, retoric și fastuos, grațios și incisiv – într-un cuvânt, impunătoare alură de critic artist.

ISBN 9789737609519

Nicolae Ciobanu, 1981

și sala de mâncare, totul se prefăcu într-o scenă stranie, ininteligibilă și cu un caracter lugubru. În conacul odinioară îngrijit și de o relativă noblețe negustorească, nu se modificase parcă nimic de când omul ce îl avusese nu mai venise pe-acasă. Dar fiindcă trecuseră ani – ori poate zeci – pretutindeni domnea un praf îngroșat care dădea oalelor de supă și tigăilor un aspect de scenă din „Marile Speranțe“. Semiîntunericul asigurat de groasele draperii atârinate la ferești sporea sentimentul ne-

zona cazanieră, lăsa lumina orbitoare să pătrundă prin sticla neobturată a ferestrelor numeroase.

În rest, totul uimitor de intact. În cele trei camere pentru dormit, cu paturi vaste, țărănești, acoperite de macaturi, exista câte un dulap cu haine, unde, într-o margine, rafturi întregi gemeau sub greutatea cărților nenumărate. La fel și în birou, unde puhoiul de cărți nu se putea prenumăra. În holul lunguiet ce organiza cu o simetrie de hotel camerele diferite, stăteau piese

Corneliu Leu

La fel și cu EGALITATEA: Pentru a nu fi totuna cu EGALITARISMUL DEMAGOGIC, ei nu i se poate demonstra adevăratul volum decât în raport cu stadiul de afirmare a persoanelor și a comunităților umane, cu ASIGURAREA REALĂ A EGALITĂȚII DE ȘANSE. Astfel, democrația formal-statistică prezintă (și reprezintă) o societate schițată doar în liniile geometriei plane, fără a explora nici interiorul nici ambientul, în vreme ce DEMOCRAȚIA REALĂ îi conferă volumul ei autentic și existență adevărată prin cele trei dimensiuni în spațiu. La fel cum numai și numai geometria în spațiu poate reprezenta toate simetriile care conduc la armonia arhitectonică a unui edificiu.

Construit printr-o SIMETRIE DE DREPȚURI ȘI OBLIGAȚII, de morală comună și bunuri personale, de SURETATE PERMANENTĂ A OMULUI ASUPRA SA prin prioritatea existenței persoanei și CONDUCERE DOAR

TEMPORARĂ, prin delegație electorală dată cuiva pe timp limitat - simetrie care-i asigură adevărata armonie a existenței - edificiul socio-politic își demonstrează STABILITATEA ARMONICĂ prin diacronia dezvoltării democrației reale. Iar primul pas important în construirea unui asemenea edificiu al democrației, îl constituie o apreciere categoric meritocratică în acordarea funcțiilor publice, eradicarea clientelismului politic și a căutării avantajelor mafioate de grup care, frizând crima organizată, are o cu totul altă schemă decât cea a transparenței democratice, presupune oculte puteri ascunse din partea, fie a unor conclave care conduc din umbră, fie a unor persoane care dictează. Iar asta nu poate conduce decât la trădarea totală a democrației prin totalitarism.

Iată de ce, chiar dacă voi fi etichetat drept habotnic, eu consider că nu există altă cale decât cea a respectului absolut față de persoana umană, în deplinătatea egalităților de șanse, prin meritocrație, spre democrația reală.

Acesta ar fi apelul la

care sunt solicitat post factum, deoarece eu l-am lansat de mult prin toată simțirea și credințele mele, chiar și către persoanele cu o integritate relativă, dar bine intenționate și nu numai către persoanele cu o „integritate desăvârșită”. Pentru că nu facem verificări, ci doar apeluri la raționalitate și la intenții cinstite privind prezentul și viitorul acestei țări. Să fie gândul de integritate acolo, în sufletele lor, să nu și-l fi pierdut cu totul și, atunci, Bunul Dumnezeu îi va ajuta să și-l dezvolte!

Trebuie să mărturisesc faptul că am avut mulți studenți entuziasmați, care nu au luat o asemenea dezbatere doar ca pe un simplu curs. De asemenea au fost și comentatori care m-au lăudat. Dar lauda lor, pentru care le mulțumesc, a fost mai mult literară decât ideatică. Au scris ca despre o carte bună care te satisface și îți prilejuiește aprecieri literare în domeniul eseisticii, a polemicii, a pamfletului, dar nu ca despre o idee dureroasă care trebuie să nască alte idei și alte propuneri, până se realizează. Îndrăznesc chiar să spun

că ar fi putut să fie mai critici, dar să nu se gândească numai la sucul propriu al literaturii în care fierbem toți cu orgoliile noastre estetice, ci să vină cu idei noi, cu observații și chiar cu altfel de soluții care să ne hrănească nevoile etice.

Cât despre cei din străinătate, în contribuția ideală a cărora îmi puneam atâtea speranțe, trebuie să mă împac cu sfatul mai realist al poetului Dimitrie Grama, care mi-a atras atenția că, asemenea celor din țară, și românii din străinătate sunt de mai multe feluri, de la cei blazați până la lipsa de ideal național, la cei care suferă în tăcere pentru țara lor. Iar manipularea în brațele căreia se lasă, după cum s-a demonstrat la ultimele alegeri, nu a făcut decât să întărească această întristătoare părere cu așchia care nu sare departe.

Și totuși, au aș dori ca așchiile să sară din trunchiul celor de la 1821, de la 1848, de la 1859, de la 1877, de la Tebea, de la Câmpia Libertății, de la Mărășești, de la Sfatul Țării, de la Alba Iulia și

**Continuare în
pagina 32**

Crucea și Învierea în poezia Golgotei românești (3)

**Gheorghe-Constantin
Nistoroiu**

O, de-ar mai trece Dumnezeu prin țară/ să ne citească sufletul afund,/ cel răstignit a nu știu câta oară/ pentru îndrăzneala de-a se vrea rotund,/ ar da de mari palate-mpestrite/ și de bordeie-ascunse sub pământ,/ dar niciodată, Doamne, ferecate/ la-nfățișarea Oaspetului Sfânt./ O, de-ar veni Bătrânul din poveste/ cu barba Lui de sălcii și mălini,/ ne-am ridica încreștinați pe creste/ spre Răsăritul hojma de străini./ Și zornăind cătușele commune/ ce-au ruginit în temnițele lor/ ne-am lumina de-o dulce rugăciune/ cu care-abia ne-mbujorăm de dor./ Dar Dumnezeu mai zăbovește încă/ la ceasurile-acestea prea târzii./ În lume poate s-a lăsat vreo stâncă /mai grea, pe pieptul altei seminții./ Ci noi, bolnavi de-adâncă neputință,/ privim zădarnic înăspritul drum./ Din cele ce ne-ar fi de trebuință /ne sunt de lipsă scuturile-acum./ Sub cerul țării, cătrănit sinistru,/ s-a răstignit Hristos ca la-nceput,/ cu palma stângă sângerând pe Nistru,/ cu palma dreaptă înflorind pe Prut./ Privindu-Ți Fiul dăruit pierzării/ îți mulțumim de codri și de grâu, dar ne revoltă, Doamne-al îndurării, /că nu ne-ai dat și fulgere la brâu... (Răstignire). A așteptat cel mai mult inelul de logodnă al zorilor de dimineață. Reminiscentele tinereții în marșul lor forțat s-au transfigurat în sihastru. Inima lui pururea flămândă de cuvânt a sângerat pentru țară, curgând ca lava fier-

binte în nădejdea celorlalți, ca o rugă pentru biruință. Trudnicele sale oseminte s-au întrupat în falnicii stejari, ce-au tămâiat în taina milenară, veacurile Doinelor sortite. Cu spada de foc a cuvântului înfipt în credință a sfărâmat goul existenței tenebros, înfiripând zenitul. Luminișul nădejzii s-a întrupat în liturgia Învierii. Ai noștri dorm în suflet cu genuna,/ dar mâna cui îi mângâie prin vis,/ că-n locul frunții lor de totdeauna /parcă-nfloresc petale de cais?/ Un înger alb-sau liniștea se-aude?/ Sembracă-n aur noaptea și-n mister./ Abia sunându-și lanțurile crude/ se-nalță toată temnița la cer./ Stă trupul ghem, cu spaimele la pândă,/ ar învia, dar încă n-are semn-/ și crucea-ntinde brațe de osândă/ cu umbre vechi, ce spânzură pe lemn. (Înviere). Andrei Ciurunga a înmănușat în sine miile de trupuri schingiuite și le-ndurat veninul din mustul suferinței. Din cătușe și zăvoare și-a dăruit glasul de-aramă să-mplinească vrerile divine. Cu fiecare lacrimă de sânge a scrijelit pe inimile zdrobite Balada devenirii prin jertfă. Din pecetea îndurării lor și-a făcut trâmbiță și-n fiecare cuib de lumină a odrăslit mugure al Învierii, în care s-a preamărit Hristos Mântuitorul. Hristos a înviat prin temniți și galere/ precum peste cărbuni învie para./ De-aici va crește marea Înviere/ ce va cuprinde-măine toată țara./ Hristos a înviat peste lopoți/ abia mișcând în mâini însângerate,/ a înviat ca în atâtea dați/ să ne sărute frunțile plecate./ Hristos a înviat peste spinări/ înconvoiate aprig sub po-

vară-/ acest Hristos care-n atâtea țări/ a fost bătut pe cruce-a doua oară./ Hristos a înviat și pentru noi,/ sau poate numai pentru noi anume,/ să ne deschidă drumul în-apoi/ spre câte-au fost- și vor mai fi în lume. Hristos a înviat biruitor,/ cum biruind vor învia martirii,/ când peste zidul închisorii lor/ va crește mâine mușchiul amintirii./ Hristos a înviat, dumnezeiască vrere/ să-și dăruie mulțimii trupul-Pâine,/ și să vestească marea Înviere/ ce va cuprinde toată țara, mâine. (Hristos a înviat). Demetrius Leontieș, medicul fără de-arginți, a suit urcușul demnității Neamului, cu toiagul de aur al divinului Adevăr. Cu fiecare frângere binecuvântată, poporul a pregătit în sânul său un mugure de Voievod, pentru a pregăti calea izbăvirii. Codrul de la Dobrina a devenit Altarul jurământului de credință al Elitei creștine abia înflorite ce avea să rodească. Sub steagul celui mai falnic s-au dăruit cu toată primăvara lor, cu toată mireasma și cu deplina iubire. Peste Neam au înflorit toate năzuințele. S-au ars toate metehnele, toate prejudecățile, toate amăgirile, toate orgoliile și s-a semănat sămânță bună pentru a rodi înmiit. Dar iudele au semănat neghina, au învrăjbit și-au atârnat pârjolul, pregătind oțetul, fierea, spinii, piroanele, uciderea și defăimarea, neștiind că la capătul lor sus pe cruce se așează slava Învierii. În clipa când te-au pironit pe cruce/ S-a rupt istoria romană-n două.../ Cu "omul nou" începe era nou,/ Iar jertfa ta, e-a Neamului Răscruce.../ Pe cei uitați în funduri de istorii/ -cohorte mândre de viteji străbuni-/ Sub flamura Legiunii tu-i aduni/ Și-I preamărești, cu ale tale glorii.../ Trecutul a-nviat din nou prin tine./ Iar tot ce-o scrie "mare" viitorul/ În fapte de-adevăr, frumos și bine,/ Va fi ca semnul vieții prins la sân./ Prin veacuri, te va adora poporul,/ De-acuma, până la ultimul Român!... (La răscrucea Neamului).

Va urma

Gigi Stanciu

Nicolae Iorga - omul politic (2)

„Nu calcule de oportunist l-au determinat pe Iorga să-l susțină pe Carol al II-lea. De altfel, în momentul abdicării acestuia din urmă, istoricul nu s-a alăturat corului de negatori (mulți dintre ei metamorfozându-se subit în adversari ai regelui), ci a recomandat opiniei publice românești mai puțină ingratitude față de fostul suveran al României. El credea sincer în virtuțile monarhiei constituționale în genere și în capacitatea lui Carol al II-lea de a fi un rege valoros. A apreciat tendințele monarhului de a utiliza guverne de „tehnicieni”, de coaliție, văzând în aceasta o garanție pentru o mai bună coordonare a intereselor superioare ale statului român. Fără a fi un adept al autoritarismului cu orice preț, Nicolae Iorga nu a înțeles niciodată zbaterile partidelor politice pentru preeminență pe eșichierul parlamentar din România. El credea că democrația ar fi fost obturată de năravuri neobalcanice denumite inspirat de către istoric „fripturism”. Creșterea rolului instituției monarhice ar fi coincis (din punctul său de vedere) cu o revoluție a mentalității naționale...”

Perioada istorică în care savantul a îndeplinit cele mai înalte funcții în stat a coincis cu marea criză economică, precum și cu ascensiunea fascismului și hitlerismului în

Activitatea politică a marelui savant a fost subînscrisă ideilor sale pe care le rostea răspicat în discursuri de o mare valoare oratorică. Nicolae Iorga a avut o intensă activitate politică încă de la vârsta de 36 de ani, deși partidul său nu a intrat în Parlament, ca om politic Iorga a deținut următoarele funcții: Deputat în Parlament, Președintele Partidului Naționalist-Democrat, Președintele Adunării Deputaților, Senator, Președintele Senatului, Președintele Consiliului de Miniștri, Ministru de Interne, Ministrul instrucțiunii publice, cultelor și artelor, Ministru de stat, Consilier regal.

Europa, iar pe plan intern cu recrudescența activității mișcării legionare, apoi a Gărzii de Fier.

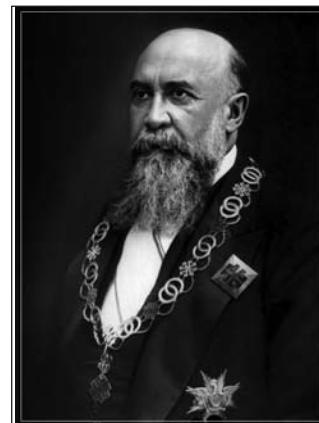
Cu toate acestea „Viața familiei Iorga a rămas la fel de curată ca întotdeauna.[...] Familia Iorga a continuat să doneze mari sume de bani pentru opere de binefacere, dar foarte discret, acestea putând fi găsite doar în corespondența lui Iorga.” Deși avea o casă destul de grea, cu mulți copii, ca și țărani pe care îi iubea și îi venera, avea puterea și generozitatea să facă danii, să ctitorească o biserică în Ipoteștiul lui Eminescu, să ajute veteranii din primul război mondial, tinerele învățătoare de la țară, pe toți cei care îi cereau sprijinul.

Ca ministru al cultelor, ca promotor al ideilor naționalist-democrate și sămănătoriste Iorga s-a implicat continuu în viața culturală și politică a țării. El a creat Școala

Română din Paris „Fontenay-aux-Roses”, organizația „Cercetașii României”, Școala de vară de la Vălenii de Munte, a contribuit la fondarea Institutului de Studii Sud-Est Europene, a Institutului de Studii Bizantine, a Institutului de Istorie Universală, a editat și a condus numeroase ziare și reviste („Neamul românesc”, „Revista istorică”, „Revue Historique du Sud-Est-Européen”, „Floarea darurilor”, „Sămănătorul” etc.).

„Iorga a considerat că forța motrice a dezvoltării societății o constituie, în ultimă instanță, conștiința socială, întemeiată în principal pe educație și instruire, pe ridicarea nivelului cultural”

Forța marelui istoric și om politic român îl înscrie în galeria genilor, a acelor oameni care fac epocă, rămânând în conștiința generațiilor viitoare ca un vulcan, ca un

erou, ca un model demn de urmat, dar greu, aproape imposibil de atins.

„Activitatea politică a lui Iorga nu era concepută ca parte complementară a activității științifice, ci ca o obligație permanentă a istoricului. Implicarea în viața politică l-a făcut un participant activ la dezbaterile asupra viitorului României mai ales începând cu anul 1907. Discursurile sale parlamentare vorbesc foarte mult și despre experiența sa ca individ integrat unei comunități naționale, acțiunile sale politice fiind acelea ale unui om cu o puternică identitate spirituală și cu un crez etic caracterizat mai degrabă printr-un simț practic, aplicat unei realități prin care înțelege atât trecutul cât și prezentul, decât printr-o filozofie speculativă și abstractă care pendulează între pesimism și optimism”

Iorga caracteriza foarte bine aspectul privind atitudinea politicienilor față de mase, iar ceea ce este paradoxal, citindu-l parcă vezi o radiografie politică a zilelor noastre, ►

Poeme de Puiu Răducanu

Bolta rece

După douazeci de ani,
iată-mă ajuns din nou,
cu un ram din crângul Mării,
la Iași, pe deal, în Copou.

Ca-n univers părăsit,
am luat calea ... robilor,
cu-n om, în amurguri calde,
pe-o colină-a Iașilor.

Alergând în pași de abur,
cu femeia ... fără nume,
mă scald în ochiuri de rouă,
și văd frumoasa minune ...

ce-n prag năpădit de vreme,
peste care omul trece,
să bea vinul din pocale,
colo-n Iași, la Bolta Rece ...

unde-n tainice unghere,
Duhul Junimii veghează,
și-n ritm de sonete calde,

murgul lui Ștefan, nechează ...

Mai pică o frunză grea,
ziua vine ..., timpul trece,
Oooo, Doamne, ce aș mai vrea,
să beau vin, la Bolta Rece!

Să mă urc pe cerul lumii,
care trece ..., se petrece,
Luna-și dezgolească sânii,
când beau vin, la Bolta Rece.

Și când crucea-ntr-un genunchi
se roagă ... la ora zece,
să mai beau un chil' de vin,
cu-n om drag, la Bolta Rece ...

.....
Iar mai cade-o frunză grea,
timpul vine ..., ziua trece
Doamne, Sfinte, ce-aș mai bea,
un vin bun, la Bolta Rece!

Plânge inima-n rărunchi,
văd la ceas cum timpul trece,

du-mă, Doamne-n dulce târg,
c-o doamnă ..., la Bolta Rece!

Anii de crin ...

În setea de cântec a nopții când
cireșii copti ai Țepeștiului mă
cheamă, gândurile-mi fug pe alei
alături de vântul nebun.

Crucile se roagă-n genunchi
spre cuiburile de vis, iar toamna
vieți-mi pletele-și desface să curgă
întru șlefuirea lespezilor de pe
mormintele crude, de unde apoi
lăcrimează peste coamele statui-
lor vii.

Când dragostea cucuvelelor se
stinge-n clopotnița bisericii de
lemn, când ziua înghite șarpele
negru al nopții ca să-și orneze
sânii tari și gingași cu bobite dia-
mantine de rouă dulce, când gră-
dinița florilor îmi răsare în suflet
în amurg de toamnă firească,
când glasul cucului rătăcit printre
ramuri de lumini și umbre se
stinge ușor..., anii de crin alb...,
mă părăsesc...

► încât îți vine să ex-
clami „Nimic nou
sub soare!”:

„Ideile conducătoare
au darul sfânt de a apro-
pia și înfrăți pe oameni,
mai presus de orice de-
osebiri de fire, de situa-
ție, de bogăție, de vârstă:
ele se poate zice că fac
parte din viața religioasă
a popoarelor, și sunt
adică acea religie ce are
de preoți pe cei mai
mari, mai buni și mai lu-
minați oameni din fie-
care generație. Pe când,
dimpotrivă, interesul e
pizmăreț și gâlcevitor: el
desparte un popor în
clase care se vrăjmașesc
și în aceste clase chiar,
dintre care nu e om care
să nu urmărească mai
multă putere și plăcere
decât ceilalți, egoismul
cel rău, iubirea pătimașă

de sine și numai de sine
scapă din lanțurile cuvi-
inței și datinilor bune și
se repede sălbatic asupra
bunurilor lumii. În acest
fel, societatea se face vi-
jelioasă, veșnic tulbu-
rată, neliniștită la lucrul
ei, lipsită de siguranță în
păstrarea roadelor lui și
împiedicată în cugetarea
mai înaltă.

Oamenii se simt tot
mai departe unul de
altul, legăturile ce sunt
siliți să încheie nu mai
sunt decât false și trecă-
toare. La urmă, un popor
bine întemeiat, încălzit
de iubirea între ai săi,
disciplinat(;) sfarmă
lesne pe cel care ajun-
sesse lipsit de idei condu-
cătoare, îl robește și-i ia
locul în rostul lumii. În
maturitatea lor sănă-
toasă însă, toate popoa-

rele își au ideile condu-
cătoare, cu atât mai dă-
tătoare de izbândă și
fericire, cu cât pătrund
mai adânc și cuprind pe
mai mulți dintre frații de
neam și de țară. Le-am
avut și noi, ca și popoa-
rele celelalte ce s-au îm-
părtașit de cultură. Le
putem urmări din cele
mai vechi timpuri asupra
cărorora ni s-au păstrat
știri, până astăzi. Le-am
primit de la părinți ca lu-
minoase pietre scumpe
îmbrăcate în aurul curat
al jertfelor și suntem da-
tori a le lăsa urmașilor
fără lipsă și neacoperite
de ceața neîngrijirii.”

Mare în toate, în
scrieri, în gânduri, în su-
flet, în fapte, Iorga a avut
parte de o moarte neme-
ritată, acuzat pe nedrept
de condamnarea lui Cor-

nelui Zelea Codreanu și
ucis mișelește de oameni
cu pregătire, așa-zis inte-
lectuali înfierbântați și
doritori de sânge. Com-
parat cu Miron Costin,
cu Socrate, cu marii eroi
ai neamului său ori ai
lumii, Iorga este un sim-
bol al demnității și sme-
reniei.

Modestia sa era pro-
verbială, de aceea nu
este de mirare că afirmă
în ale sale aforisme: „Cel
care merge cu ochii în
pământ se vede pe sine
mai bine decât acela care
se potrivește în oglindă.”

Vom încheia cu o altă
maximă care îi aparține
și care considerăm că
trebuie să ne fie îndemn:
„Simțul de datorie e cea
mai luminoasă dovadă
de sănătate a unui su-
flet.”

Adam Puslojić:

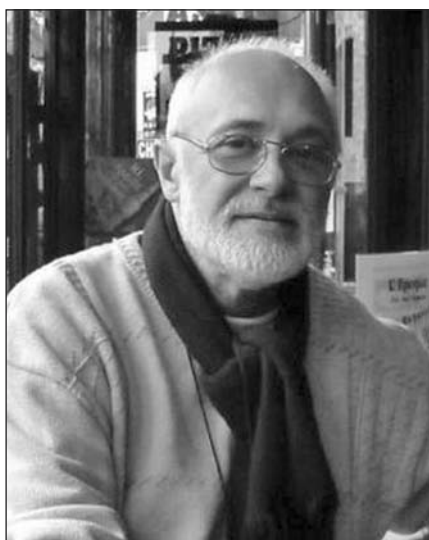
„Avem șansa să devenim nemuritori!”

Adrian Munteanu

24 mai 2011. Adam Puslojić a venit la Brașov pentru prima oară, răspunzând invitației grupului „Caii Verzi de pe Pereți” care a organizat la Așezământul Cultural Reduta o întâlnire cu poetul de dincolo de Dunăre. Membru de onoare al Academiei Române, poet impetuos, Adam Puslojić are 30 de volume în limba sârbă, 8 volume în limba română, peste 80 de volume de traduceri, în peste 20 de limbi. La Brașov a fost lansată antologia în trei volume „Asimetria Durerii” și au fost evocați Nichita Stănescu, Fănuș Neagu, dispărut chiar în dimineața acelei zile, și mulți dintre cei care au fost aproape de poezia românească.

Adrian MUNTEANU: Dragul nostru vechi și nou prieten, din departele aproape, faptul că ai venit abia acum la Brașov, să însemne întoarcerea necesară, așa spune inevitabilă, la începuturi, în preajma Primei Școli Românești din Șcheii Brașovului, cu fantastica ei zestre de documente? Îl simți oare ca un pas necesar?

Adam PUSLOJIĆ: Nu voi începe cu declarații de dragoste, deși totul a pornit de la Eminescu, iar Eminescu a fost prezent în tinerețe, cu trupa lui Pascaly, pe această scenă unde am avut noi întâlnirea. De asta nu pot să nu spun un poem dedicat lui Eminescu: „Cu Eminescu nu trebuie/ să te dai mare. De ajuns/ este să-l supraviețuiești/ citindu-l. să-l re-trăiești/ traducându-l. Atunci când/ crezi că l-ai înțeles/ de ajuns, definitiv, bine,/ el îți scapă din creier/ și din destin îți zboară,/ Trebuie să ai grijă, totuși,/ să nu-ți fugă AZI și MĂINE./ Craniul tău, poate, este/ Prea mic – o colivie!-/ pentru pa-

sărea Eminescu.”

Începutul prin Eminescu este imprimat în fiecare cuvânt românesc pe care eu cu anii l-am strâns în mine și l-am strecurat pe culoarul de lumină presărat cu scipirile numite Eminescu, Tudor Arghezi, Lucian Blaga, George Bacovia, Ion Barbu, Geo Bogza, Nichita Stănescu, Marin Sorescu, Petre Stoica, Anghel Dumbrăveanu, Ana Blandiana, Mircea Dinescu, până la toți prietenii din generația mea cum sunt Ioan Flora, Ion Stratan, Virgil Mazilescu, Daniel Turcea și alții. Vrând-nevrând simțim nevoia de o școală. Școala vieții, în artă, nu e de ajuns. Trebuie să învățăm și școala-școală. De mult timp tot doream să vin aici, la Brașov, în mod special să văd școala adevărată, literară, spirituală, culturală românească. Am avut întâlniri de mai multe ori cu ea tot venind la Sibiu sau la Cluj. Întregul Ardeal este sub zodia acestei școli miraculoase. Brașovul a fost pentru mine, cu anii, o localitate frumoasă de tot, ca o bijuterie, dar am fost doar călătorul, pasagerul care a trecut mai mult zburând prin Brașov. Acum, iată, sunt de două zile. Păcat că avem această veste tragică, a morții ma-

reului nostru învățător, și de viață și de artă, Fănuș Neagu, care ne-a părăsit și ne-a trădat cu cerul. Sigur că albastrul este liniștit și nemuritor, dar noi l-am deplâns încă din clipele de dimineață, când am aflat de la televizor această veste tragică. În ultimele luni trăite la spital, Fănuș a civilizat și a educat, în felul lui, de nemuritor în cuvinte, o mulțime de medici, de surori îngerești care l-au îngrijit nu numai cu dragostea, ci l-au lustruit și cu vederea, l-au întinerit și, iată, în tragica lui etapă a vieții, când a știut că trece prin dureri și boli grele, el, de fapt, a rămas la suflet, la inimă, la creier la fel: marele Fănuș Neagu. Cel care a adorat viața, dar a știut să o respecte până în ultima clipă. În spectacolul nostru l-am evocat, l-am făcut prezent. El a fost din prima zi în ceruri, dar prin noi a fost prezent și la Brașov.

AM: Ce te mână, dincolo de vămile omeniești, până într-atât de viguros încât intri în mitologia zidirilor poetice de pe ambele maluri, un demon sau un înger?

AP: Mai mulți îngeri. Pentru că demonul e, uneori, prea individual. Îngerul este mult mai vast. Într-un înger doarme întregul Dumnezeu. Demonul e frumos numai în artă, într-o biserică, pe o icoană, pe o frescă, ca un antipod al îngerului și ca un antipod al vieții. Dar niciodată demonul nu este atât de plin de Dumnezeu cât este un simplu om, un om credincios. Bunăoară știu că noi, toți cei care suntem aici, suntem credincioși. Artiștii chiar atunci când spun că îl simt pe demon în sine, în artă, în viață, eu cred că spun un neadevăr. Unii cred în demon, dar mie mi-e teamă să cred în el. Așa că am alungat ideea că el există și merg, scriu poezie, traduc, mă în-

tâlnesc, mă împrietenesc, cu îngerul aproape. Eu cred că demonul există numai în antimaterie, în anticosmos și nu în lumea dumnezeiască. Viața, precum și moartea este de origine divină. Demonul s-a creat el singur, fără ajutorul bunului nostru Părinte.

AM: Dacă tot vorbim, mereu și mereu, de poezie, este oare poezia o hrană îndestulătoare pentru drumul lung?

AP: Cred că este așa, pentru că noi care credem în vers, în cuvinte, suntem primii care ne îndestulăm cu propria noastră hrană închipuită, inventată, imaginată. Bucuria să constăți că ai scris o poezie bună sau doar un singur vers, simplu de tot, dar totuși lustruit, visat, pentru poet devine o totalitate, o stare de absorbție.

AM: Pentru a reveni la ce s-a întâmplat în spectacolul ținut la Brașov, în care a fost prezent Adam Puslojic evocându-l pe Nichita, am să te întreb: se poate evalua, prin omeniești și cunoscute unități de măsură, ce modificări ale destinului a produs, pentru ambele spirite, întâlnirea dintre cei doi?

AP: Pot să spun că mereu am constatat și eu, evident în maniera mea, în formula mea, în enigma vieții mele personale, un lucru pe care nu mulți l-au înțeles așa cum aș vrea eu. Și anume că Nichita, bunul meu prieten, fratele nostru, nici nu știe că până și eu scriu poezie în limba română. Pentru că până atunci când ne-a părăsit, acum 28 de ani, eu scrisesem numai în limba sârbă, în afară de niște versuri ocazionale, mai mult improvizate și de amicitie. Dar iată, cu anii, după 30 de volume de versuri scrise în limba sârbă, eu am îndrăznit să încerc să scriu și în limba română, să devin și poet român. În urmă cu 16 ani mi-a apărut o cărticică, un volumaș numit "Plâng, nu plâng", la Timișoara, care a avut o audiență fierbinte, fericită. Așa că am

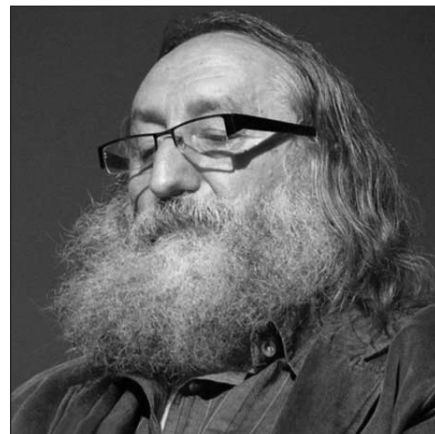
continuat să scriu și în românește și, iată, s-au adunat nouă volume până acum. Volumul nouă este, de fapt, o trilogie, din cele opt volume anterioare. Două volume abia le-am schițat. Urmează să le public integral. Noi construim nu numai fraze, nu numai formule de artă. Noi ne zidim prin zidirea noastră. Cred că atunci când reușim în artă, există un echilibru în întregul cosmos. Așa că repetăm, în miniatură, geneza. Noi devenim niste copii-zei.

AM: Ai pus odată o întrebare sublimă și răscolitoare celor care ascultă și celor care scriu: de ce uneori Nichita Stănescu scrie, el, versurile noastre și nu noi pe ale lui? Cel ce a pus întrebarea are propriul lui răspuns?

AP: Da. Numai așa am îndrăznit și eu să devin poet în cadrul limbii române. Numai așa, văzând ceva provocator în cazul Eminescu, în cazul Arghezi, în cazul Blaga, în cazul Nichita Stănescu, în cazul Marin Sorescu. Numai așa și noi întrebăm nu numai lumea deja trăită, întrebăm cosmosul și în trecut și în viitor. Atunci noi suntem într-adevăr aproape de Dumnezeu.

AM: Moștenirea lui Nichita, pe care o prelungești, este a unui poet care nu-și uită modelele. Respectă poezia de azi această dialectică sau, mai degrabă, ignoră, programatic, orice preluare?

AP: Nichita Stănescu și-a găsit un model ideal în autorul Mioriței, în autorul Luceafărului, în primul rând al poemului nemuritor, cum spunea el, „Oda în metru antic”. El a declarat, cu vocea lui sonoră: „Primul vers din «Oda în metru antic» este cel mai miraculos vers spus și scris vreodată în lume, în general: Nu credeam să învăț a muri vreodată!”. Într-adevăr numai un geniu a putut să constate, să intuiască misterul dumnezeiesc că, de fapt, moartea este o lecție despre viață. Adică moartea ne învață mult, dacă nu chiar tot despre viață.

Adam Puslojic

AM: Personal simt tot mai bine articulate zidurile care se ridică între creator și cititor. Dar poate sunt un caz particular.

AP: Da, se ridică, dar uneori trebuie să le împiedicăm și noi să se ridice sau să le dărmăm, pentru că cine l-a văzut și la auzit pe Nichita cum spunea propriile lui poeme, își dădea seama că lui nu i-a fost rușine să improvizeze, să spună versuri încă nescrise. Uneori spunea: „Scriu metafore în aer”. Adică le rostea. Mai mult de atât, el spunea aceea ce și la noi, un alt mare poet din generația lui Nichita, Branco Mircojic, spunea: „În curând toți vor scrie poezie”. Și Nichita visa acest vis, pentru că mi-a spus odată: „Ascultă bătrâne, știi cum? Dacă scriu un poem miraculos, îl simt că e miraculos, atunci înseamnă că eu l-am scris, că tu l-ai scris, că aparține tuturor. Noi folosim nu propria noastră limbă, noi simțim limba neamului și, mai mult de atât, o limbă cosmică.” De ce îi plăcea lui versul „Aud materia plângând” a marelui George Bacovia, de ce îi plăcea lui să se gândească că Miorița a fost scrisă de Mihai Eminescu? Spunea: „De ce nu? Un Mihai Eminescu care a trăit cu un secol, cu două secole înaintea vieții lui Mihai Eminescu.”

AM: Iată de ce te-aș întreba: sunt perimate în ziua de azi noțiuni ca „emoție” și „talent”? Parcă se aude tot mai puțin vorbindu-se despre ele.

Va urma

Melania Cuc

Poetă care a atins maturitatea creației, Veronica Știr scrie o metaforă filigranată folosind din abundență detaliile unei lumi deslușită de dincolo de ceață. Vraja poemului vine dintr-un spațiu care amintește de filosofia inimitabilă a firului de iarbă. Copilăria, un timp trecut prin filtrul intelectului, dar care nu își pierde nimic din savoaarea perenității și universalității, copilăria pare a sta la baza sintagmelor cărții *Mugur de iarnă*. Și totuși, Veronica Știr nu face aici un simplu exercițiu de readucere în lumină a unor senzații definitorii a ceea ce este poetul în sine. Ea se suprapune, ca entitate, forței creației divine, și ceea ce rezultă de aici este poezia de calitate.

Într-un haos al facerii de literatură, cum este cel în care ne zbatem astăzi, când fiecare scriitor își încearcă pana și harul pe texte din ce în ce mai stranii, mai alambicate, Veronica Știr ne aduce o suită de poeme de o simplitate reagală, verbe elegante care nu deține leștul unor imagini înșelătoare.

Taina de dincolo de cuvinte

Veronica Știr, *Mugur de iarnă, poeme* (Editura Karuna, Bistrița, 2010)

Mama și chipul din icoană, pânzele de iarbă și...pânze de pământ și apă... detalii așezate în rama poeziei, iată numai un exemplu din căpătăiul de carte, un eșantion de cuvinte obișnuite dar care prin fixarea lor în vers, au devenit, la Veronica Știr, un fel de Rugăciune în care prezentul și trecutul, efemeritatea și veșnicia sunt două dimensiuni inseparabile ale întregului.

Scrisă cu forță nativă indubitabilă, dublată de știința și înțelegerea Cuvântului, *Mugur de iarnă* este una dintre cărțile rarissime în care balastul nu există, forma grosieră a poemului „la prima mână” nu se simte.

„...dau fila și citesc aceeași pagină / nu mai descifrez / literele / se întunecă,, este o mostră de necăutare a rezolvării prin forță a problemelor umanității și ale individului, poeta rezumându-se doar la a lua act de desăvârșirea unui ritual cosmic, și supunându-se cu candoare, dar și majestuoasă relevanță, conștiință de asumarea vocației sale, supunându-se înscrisului implacabil, soartei. Acestă

aplecare spre renunțare la lupta din războiul zilnic, nu este decât înțelepciunea prin care, autoarea reușește să se distanțeze de problemele care abundă, să privească de la o oarecare distanță detaliile trinității: Om-Timp-Spațiu.

Roua, ca lacrimă celestă, este o prezneță emoționantă în contextul unora dintre poeme. Nimic facil, nimic fragil sau nelalocul lui, doar sudoarea ierburilor și cea pietrelor, a stelelor ... esența atâtor entități care face împreună lumea poetului. Melcii, ca trăgători ai brazdei palpabilului printre sintagmele argintate de vise, melcii, broscii și chiar paianjenii, în poezia Veronicăi Știr sunt elemente de coagulare a unor imagini rurale de o simplitate divină în esență, dar care ne dau posibilitatea descoperirii unor spații, pe care, citadini prin adopție, am pierdut-o ca și ireversibil.

O faună și o floră ca scoase dintr-un dicționar de mitologie, se regăsesc în paginile cărții. Totul este basm și curaj de interpretare a unui vis

care încă nu a fost pus în amintire.

Veronica Știr simplifică experiența sa poetică la imagini clare și senzații aproape tactile. Își trăiește destinul poetic prin plonjarea curajoasă în miracolul întâmplării.

Nu doar lumea din iarbă și țărână este implicată în facerea cărții de față, accidente lumii contemporane sunt prinse în liantul poemului: „accident rutier / accident aviatic / accident feroviar / accident cerebral / din ce accident am ieșit...,”

Și aici, întrebările Omului se lovesc de întrebările Poetului. Valențele sunt nenumărate în paginile de carte, iar arta prin care Veronica Știr reușește să reveberbereze în inima și în mintea noastră, prin poeme, este o artă care îi aparține indubitabil.

„...pui de cloșcă / din ouăle transformatorului / cu gălbenuș magnetic,, Iată un fragment de poem pentru care, autoarea a trebuit să pună în două talere ale aceleiași balanțe o lume de carne și alta pur și simplu tehnologizată. Două repere care am zice noi, nu ar avea loc în aceeași teacă de sabie. Și totuși, tocmai acest curajos paralelism, desprins direct din cotidian, face din relația poetică o expresie proaspătă.

Autoarea nu are inhibiții, nu se teme de alăturarea cuvintelor aparent nepotrivite, în aceeași sintagmă. Își cunoaște posibilitățile creative și ►

poeme de Vavila Popovici

A fortiori

Cu fiecare vers pe care-l ticluiesc
încerc să ating al dragostei zid.
Când mă despart de cuvânt
de dragoste mă despart!
Ce trist, gândesc, ar putea să fie
un lăcaș de cult nevizitat,
de rugăciunile oamenilor uitat;
un petec de pământ ne săpat,
de mâinile omului abandonat!
Ce triste trebuie să fie,
foile tale albe de hârtie!
Dă drumul gândurilor,
așterne-le cu sinceritate,
altfel, ele vor fi de tine și de toți,
curând uitate.
Și dacă vei scrie și despre dragostea ta,
cu atât mai mult, lumea va exista!

Avem nevoie de aripi!

Secerăm vieți,
răbufnește în noi setea de putere.
Prostia se-ascunde,
răutatea țâșnește,
invidia dobândește regate,
lăcomia - imperii...
Totul pe orizontală!
Pentru frumusețea acestui pământ,
pentru razele de soare ale cerului,
avem nevoie de aripi!
Aripi
pentru a învăța verticala zborului,
aripi
pentru elan, pentru iubire,
aripi

pentru înțelegerea legilor Divine!

Stare

Aerul pe care-l inspir
e ne-ndestulător.
Apa pe care-o beau
nu are gust.
Lumina soarelui,
alteori atât de dorită,
mă incomodează.
Muzica de Bach care-mi regla, cândva,
ritmul inimii,
astăzi mă exasperează.
Lucrurile din jur
nu mai au tandrețea, moliciunea
de-altădată.
Totu-mi pare aspru, electrizant,
dureros, fără de culoare.
Și mă mai întrebi: de ce?

De dragoste

Vino iar în brațele-mi întinse
și privirea-n ochii mei scufund-o.
Fiecare fir din părul meu în valuri
să-l atingi cu buzele întredeschise.
Liniștea totul în jur să cuprindă
și-o clipă visul să înceteze.
Sub cerul atât de albastru și tandru
ființa – iubirii o mână întindă.
Vino iar în brațele-mi întinse
liniștea totul din jur să cuprindă,
orice fir din ghemul tău de gânduri,
ardă în focul iubirii aprinse

▶ exersează într-o simfonie complexă, convinsă fiind că totul se rotește în jurul axului ce unește cerul cu pământul.

„...credința, fluture, pe umărul tău drept”. Iată credința redusă la înțelepciunea de-a recunoaște că nu suntem monolitul care nu suferă nici o schimbare. Credința ca un fluture, efemer și în perpetuă metamorfoză, stă pe umărul drept, deasupra mâinii, zic eu, a dreptei

care scrie. Veronica Știr scrie din prezent dar și dintr-o memorie colectivă, scrie selectiv ca și cum ar lăsa mostre de jurnal al unor vremuri de facere și prefacere a individului, vremuri hibride.

Basmul și o seamă de instrumente de lucru însoțesc pe parcurs, odiseea cărții, o carte care se citește cel mai bine în grădină, întins pe iarb, și ...așteptându-l pe... Francois Victor, cum se destăinuiește Veronica, în

unul dintre frumoasele sale poeme.

Lectura unei astfel de cărți este o bucurie, - un spațiu în care regăsești menajeria aventurilor din copilărie cu întrebările esențiale ale lumii mereu în prefacere.

Surâs păgân

Ion Iancu Vale

pe icoana ce înfățișează
sfinți și îngeri triști
se opri o muscă obosită

și o maculă.
pe nimeni nu înfioră gestul
nici chiar pe Atotputernic;
doar glasul lui Torquemada
electrizant și dur
străbătu tumultul
viermilor neadormiți
condamnând-o la autodafe.

Al. Florin Țene

În artă nu există instinctul spontaneității, fiindcă orice operă, indiferent din ce domeniu artistic provine angajează o conștiință, dar trebuie să subliniem că aceasta nu se confundă cu ea. În artă nu există particularitate definitorie și absolută, cum nu există un început independent de orice condiție și relație, ce nu are limite. Pentru cititor și spectator, la fel și pentru artist, indiferent din ce categorie artistică provine, arta începe cu operele. Nici un creator, indiferent cât de genial este, nu începe numai din eu și nici-o operă, cât de mare ar fi ea, nu poate fi definitivă. T.S. Eliot spune că ordinea artei implică mereu relația, comparația, prezentul artistic își recheamă, în fiecare clipă și cu fiecare apariție nouă, trecutul în complexitatea lui, spre a-l configura mereu altfel.

Inteligența și rațiunea nu fondează experiența estetică, dar nici nu le elimină. În unele condiții ea poate fi scoasă din

Opera angajează o conștiință, dar nu se confundă cu ea

conul de umbră în splendoarea luminii prin anumite convingeri, stimulată de idei. Chiar și efortul unor autori, cum ar fi poeții teribiliști Mihai Gălățanu și Ianus Marius de a se elibera de inteligență, prin pornografie, rămâne tot o probă de inteligență. Însăși naivitatea ei, (vezi picture naivă), are estetica ei. La fel poeziile de dragoste pornite din inimă sunt voci ale conștiinței. Sensibilitatea ei, vibrațiile eului au prejudiciile lor. În artă, indiferent de gen, pentru creator ca și pentru „degustătorul ei” nu există naivitate. Este anacronic să opui un gest spontan unui gest conștient, o creație concepută instinctiv unei creații conștiente, fiindcă orice operă înglobează în ea o conștiință iar receptarea intelectuală este unica ce satisface experiențele ei. Scriitorul, în cazul acesta, nu este cel ce dorește să se exprime ori să se supună, să emită o gândire conștientă, ceea ce-l caracterizează e valoarea operei sale, nu valoarea a ceea ce exprimă. Adevărata conștiință este o conștiință în act. Opera e o devenire, cum spune Gaetan Picon, „un act irepresibil, o realitate nouă ce se dezvoltă fă-

cându-se...”

Creația este mai superioară decât conștiința prin capacitatea sa imaginativă și de invenție, dar imaginația nu se desfășoară la întâmplare, fiindcă opera se supune sincerității creatorului ei. Ea își datorează efectul unor stări psihologice. Relația dintre adevărul creatorului de artă, implicit scriitorul, și adevărul operei sale nu este una între conștient și inconștient, ci una între explicit și implicit.

O concepție estetică se poate aprecia și deduce din orice operă oricât de inconștient s-ar arăta autorul față de adevăratele sale implicații, chiar și conflictuale. Cum spunea Baudelaire despre Delacroix: „culoarea gândește prin ea însăși”.

Limbajul artistic comunică și se comunică în același timp, precum marmura ce se dezvăluie pentru a-și arăta splendoarea sculpturii din interiorul ei. Acest fenomen se numește flexibilitatea limbajului. Despre limbaj, întotdeauna se vorbește înăuntrul lui, nu numai despre tot ce ne înconjoară ori despre autor. Astfel, cum spunea Picon: „Asist la nașterea gândirii mele”,

sau mai profund „nu gândesc, sunt gândit”, cum toți suntem gândiți de Dumnezeu.

Conștiința autorului nu ține loc de conștiința operei, nu se confundă cu conștiința operei. Între ele există un dialog. Creația și receptarea se rezolvă în dialogul pe care conștiința implicită a operei îl poartă cu conștiința autorului, pe de o parte, cu conștiința criticului, pe de altă parte.

Activitatea coordonatoare a unei conștiințe intelectuale este suportată de opera de artă pe care chiar ea o conține în stare de potențialitate. Deoarece însăși conștiința e nelipsită în toate elementele operei, neputând fi separată ca atare, tocmai pentru că este o conștiință în sine, cu posibilități de a avea toate condițiile de realizare.

Hegel spunea că judecata de valoare se pierde într-o dialectică globală a artei, după cum Kant spunea că judecata de valoare este obiectul unei analize psihologice. Însă amândoi filozofii au sesizat rezistența artei la sistematizările de tip filosofic, afirmând multitudinea și diversitatea istorică a stilurilor, așa cum Hegel sublinia că libertatea geniului este nelimitată și frumosul imprescriptibil. Dar estetica lor rămânea subordonată, în general, definiției metafizice a artei, în ciuda abordării psihologiei sau istoriei.

În tot acest context există o problemă a artei ca reflecție a realității și o problemă

Victor Sterom

Fulguratii

de Victor Sterom

Clara Mărgineanu
Dans cu pumnalul în inimă
Editura Muzeul Literaturii
Române, București, 2005,
prefață de Horia Gârbea

„Deși, numele său indică, derutant, marginea, limita, Clara Mărgineanu e în centru, înfiptă ca un toc cui, în inima cititorilor și a retoricii.” (Horia Gârbea) Oglindiri ale unor anume ordini care depășesc - ușor - granițele subiectivității, meditații de o luminozitate substanțială ale unei poete care posedă mai multe răspunsuri decât întrebări, aflăm în versurile din acest masiv volum semnat de Clara Mărgineanu. Ea relevă posibilitatea comunicării prin simbol, trăind în intimitatea dramei omului ca ființă cosmică. Demnă de remarcat e și simplitatea

- uneori gravă - a confesiunii metaforice Clara cunoaște „beția” romantică a simțurilor, focul și mistuitor al patimii și caută - în tot ce scrie în acest - dans cu pumnalul în inimă - cu absolută stăpânire de sine, să sufere cât mai puțin.

„Nu mă mai întreba de sufletul meu albastru/Nu-mi mai numi boala de care crezi că sufăr/Oblojește-mi rănilile, cu petale smulse de nufăr/Nu vezi că totul e rugăciune și dezastru?... /Cineva pleacă în fugă, cu mine în sine/Coboară către orașul marilor vești/Oricum nu vei rămâne niciodată cu mine,/Decât între tranșee, schingiuri și po-

vești./Du-te cu Dumnezeu, pornește motorul/Energiei care ne condamnă să nu murim/Pe tabla de foc, lacrimile mele șterg scorul/Jocului de-a ninsoarea în inimă. Strivim. Ne iubim./Stinge și lumina, /Nu mai vreau să-mi văd mâinile pe podea/Ochii în ceașca din care ai sorbit,/Tâmpilele înăsprițe/Viața mea este de hârtie,/Viața ta e de catifea,/Sunt dezastru, ești pace,/Destinele sunt despletite./Nu mă întreba, de sufletul meu albastru/Nu vezi că totul e rugăciune? Și dezastru?” (pag. 25) Frământările poetei Clara Mărgineanu în acest poem - cum și în multe altele - sunt „pic-

tate” în sângele semanticii cognitive între dorință și renunțare, urmate de un sugestiv autoportret surprins în trăsăturile proprii slăbiciuni, în fisura propriului Eu. în fine, sufletul poetei constată și caută în inepuizabilul „spectacol” metafizic al lumii o ordine - cum remarcam - de a spune reflexiv foarte mult și totodată puterea de nerenunțare dominate de o ușoară nostalgie melancolică.

„În dimineața când m-am trezit plângând,/m-am prăbușit pe podea,/simțind în genunchi urmele unor pași,/în inimă tăcerea unui telefon,/în raza de soare, o sentință./Atunci am înțeles/urgența de a putea să nu mai vreau,/ altminteri boala îmi va scobi inima,/până la capăt./Trecutul e mare adevărsar/Prezentul e coada unei comete,/ Campari-orange și parfumuri insinuante,/ambii și instituții de rang,/Pălăria cu boruri largi/Uitată nu știu pe unde,/E cupola cercului/Ce acoperă toate acestea” (Cupola cercului)

► a artei că reușită a anumitor opere, fiind și o problemă a ființei artei și o problemă a valorii ei. Formalismul nu cuprinde realitatea concretă, vezi proza și poezia optzecistă de la noi, căci dacă estetica conținutului distruge opera revărsând-o în afara formei o aneantizează, reducând-o la scheletul ei, pulverizându-i însăși carnea-ra-

portul cu semnificațiile. În această problematică nu istoria face judecata, ci judecata face istoria, cum spune Picon. Sentimentul valorii presupune întotdeauna raportarea la o conștiință vie, dar nu în afara istoriei. Opera nu este în istorie, ea este în lectura pe care i-o facem. Sentimentul istoriei nu numai că nu scutește de un contact viu cu opera, dar chiar îl și intensifică.

Sunt autori care știu să profite de contextual istoric al prezentului în favoarea lor, (D.R. Popescu, A. Buzura, N. Breban, A. Popescu, A. Rău, C. Cubleşan, etc.) când alții sunt recunoscuți de istorie după ce s-a consumat prezentul lor, dar suferind în timpul vieții. (Vezi: Eminescu, Radu Gyr, N.Crevedia, etc.). Pentru cei de azi istoria nu înseamnă numai trecutul,

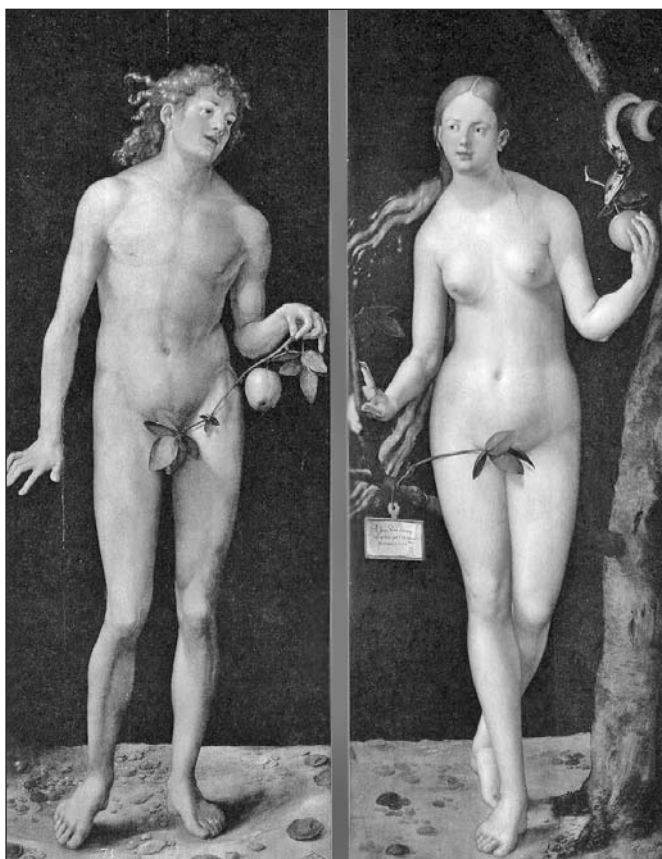
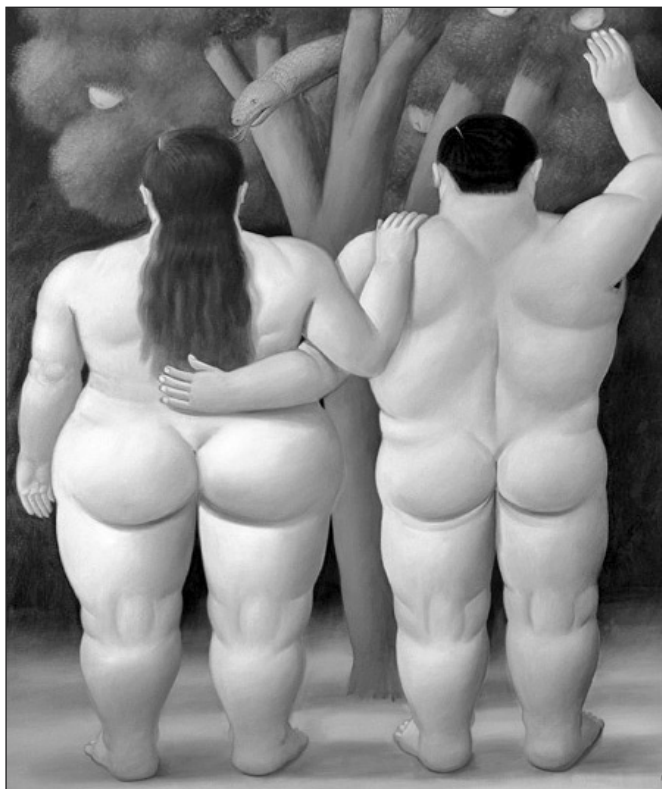
ci și prezentul cu determinările lui ce acționează atât asupra literaturii cât și asupra lecturii- indiferent dacă se aplică operelor prezente sau trecute. Cititorul nu se adresează operelor spre a se asigura că participă la artă, el se apleacă spre operă pentru a încerca și trăi valoarea pe care o exprimă.

Dorel Schor**Adam și Eva**

Conform Bibliei, Cartea Genezei în primele trei capitole, Dumnezeu i-a creat pe Adam și Eva. Pe Adam (om în ebraică) din adama (pământ, țărână) și pe femeie din coasta acestuia. Apoi i-a lăsat să se plimbe goi prin grădina Edenului, liberi să facă ce vor, cu o excepție: să nu mănânce din Pomul Cunoașterii. Dar din trufie, spune legenda și din cauza tentației, spunem noi, perechea inocentă a muscat din fructe, probabil smochine (de unde mere pe vremea aceea în Orientul Apropiat?), au devenit conștienți de goliciunea lor și și-au acoperit partile intime cu frunze. Tot de smochin.

Ce a urmat se cunoaște...Au fost izgoniți din rai și au ajuns pe pământ, unde îi așteptau o multime de teologi, filozofi, literati, muzicieni, pictori, umoristi, comercianți care s-au inspirat din biografia lor. După conceptul teologic, și în parte filozofic, povestea lui Adam și Eva exprimă adevăruri fundamentale despre lume și om, creația, originea, drama omului, speranța. Antropologii demonstrează unitatea neamului omenesc, unii chiar susțin că primii oameni și, desigur, fiii lor Abel și Cain erau negri și mici de statură. Iar biologii susțin că, practic, legenda se încadrează perfect în teoria evolutionista a originii speciilor.

De la religie la erotism

Artistii, evident, încearcă să descopere enigmaticele dedesubturi ale cunoașterii. Ei consideră că mitul biblic stă la baza creațiilor artistice, acesta fiind un excelent punct de plecare, de inspirație...Pictorii, de pildă, au pus accentul și pe conștientizarea condiției umane, dar mai ales pe legitimizarea plăcerii, a atracției trupestă. Cuplul primordial beneficiază, în timp, de atenția marilor maestri, de celebrități și de alți faimoși la vremea lor. Mari pinze în stilul clasic sau academic, premerg simbolistilor, manieristilor, impresionistilor, cubistilor, surrealistilor, expresionistilor, naivilor și chiar... caricaturistilor.

De la Albert Dürer la Cranach cel bătrân, la Michelangelo și Titian, Rafael sau Tintoretto și Rubens, cei doi păcătoși izgoniți din rai ajung, eternizând mituri, alegorii și legende la mai apropiații de noi Gustav Klimt, Gauguin, Picasso, Chagall, Brancusi, Dalí, Leger, Munch, van Dongen, Masson...Și chiar la mari pictori pe care i-am cunoscut, Elron, Balasa.

Atracția pentru fructul oprit, tentația pentru interzis, curiozitatea proprie fetei umane

au, probabil, dincolo de semnificația păcatului original și partea lor bună, ele sînt, într-o bună măsură, una din condițiile progresului.

Dorel Schor

Desenul

Talent si creativitate

La prima vedere, e foarte simplu sa desenezi. Toti ne-am incercat creionul sau pixul, ba am si luat lectii de desen in scoala... Pentru artistii plastici, desenul este insa o importanta piatra de incercare. Am auzit afirmandu-se despre cite un pictor ca este un desenator excelent sau, dimpotriva, despre altul ca nu-i un bun desinator...Tot asa cum stim foarte bine ca marii maestri excelau in materie, desenul-schita fiind adesea proiectul de inceput al unei capodopere.

As putea afirma ca desenul poate cuprinde elementele definitorii pentru conceptul general al unei picturi ulterioare, formele ei principale, sugestii particulare care pot fi preluate (sau nu) in alte lucrari. De aici si soarta incerta a lui. Un desen poate fi abandonat, ratacit, pierdut...Dar poate ramine ca baza unei lucrari valoroase, tot asa cum isi poate stabili cu demnitate un statut de independenta.

Desenul este probabil, o forma foarte sincera de expresie artistica tocmai datorita spontaneitatii si prin transpu-

nerea imediata a unei imagini mentale, a unor idei care se vor dezvolta ulterior. El permite experimente, variante numeroase, poate ascunde un proiect, dar cuprinde intotdeauna o speranta.

El este si arta si tehnica in acelasi timp, in priceperea de a reprezenta grafic un obiect, o figura, un peisaj si, de ce nu, o metafora, un mesaj, o emblema...

De la desenul inde-

pendent pina la arta decorativa, de la desenul satiric la cel animat, artistul va trebui sa-si dovedeasca nu numai talentul si abilitatea, ci si creativitatea si inventivitatea intr-un domeniu de competenta deosebit. El se afla concomitant in carnetul de schite sau pe foaia de hirtie, dar si in universul intim al artistului, in laboratorul mental al acestuia. Norocul de a avea prieteni pictori mi-a prilejuit adesea cunoasterea unor metamorfoze surprinzatoare, transformarea unei linii creionate in compozitie, sa urmaresc etapele nebanuite ale creatiei artistice.

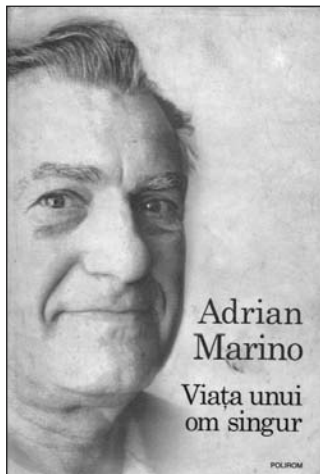
Interesante mi se par opiniile unor mari pictori despre desen.

Henri Matisse spunea cu simplitate: "Desenul inseamna punerea unei linii in jurul unei idei".

Salvador Dali intregea conceptul: "Desenul reprezinta sinceritatea in arta. Nu e posibil sa trisezi. Ori esti bun, ori nu esti bun".

Iar August Renoir exprima, pe undeva, chintesenta: "Acest desen mi-a luat mai putin de cinci minute, dar mi-au trebuit saizeci de ani ca sa ajung sa-l fac".

Adrian Marino

Mircea Mihăilescu, clujean, o cunoștință destul de apropiată. Au fost înregistrate și ratificate și pe plan internațional (An Introduction to Shell Structures. The Art and Science of Vaulting, New York, 1991, pp. 188-189) și L'Art de l'ingénieur, Paris, 1997, pp. 302-303, cu reproduceri de construcții efectiv realizate). Doresc deci, o Românie „construită” solid, eficient, durabil, care să nu mai fie „luată de ape” în toate sensurile cuvântului. Nu o Românie primitivă, improvizată, amor fă, dezorganizată și săracă pe toate planurile. Capabilă să se ajute, în primul rând singură. Nu să trăiască la infinit doar din „pomeni” și împrumuturi internaționale. Dacă există cineva care să înțeleagă bine pe Caragiale, stabilit la Berlin, pentru a trăi într-un alt mediu, superior dezvoltat, civilizat și ordonat, acela sunt ou.

Am pur și simplu oroare de haosul și brambureala românească, do eterna flecăreală și pălăvrăgeală, de precari-

Altă Românie (11)

tatea și corupția serviciilor publice, de neseriozitatea și nerespectarea angajamentelor, de eterna aproximație, cârpeală, imprecizie și improvizație. Detest sponaneitatea și salvarea aparențelor. Vreau previziune și continuitate, constanță și lucruri bine făcute, riguros concepute și executate. Un român punctual, cu noțiunea foarte exactă a contractului și convenției, exact, precis, corect, conștiincios. Care-și ține cuvântul și-și respectă semnătura, ce răspunde la scrisori. Un idoul utopic? Așa se pare. Umblat puțin prin lume, mi-am dat seama prin experiența cea mai directă, de valoarea acestui nivel material de civilizație. Poate să fie E. M. Cioran oricât de sarcastic față de „ordinea, cinstea, moralitatea și numai atât”, a Elveției, de pildă. Pentru starea sa actuală și de totdeauna. De altfel, profund disprețuită: „Un fel de Elveție” de fapt. O astfel de Românie ar constitui, totuși, orice s-ar spune, un progres enorm, incalculabil. A visa cai verzi pe pereți, o „Românie cu populația Chinei și cu destinul cultural al Franței” - o evidentă imposibilitate, exaltată, animată de un himeric și catastrofal mesianism național, cu regretul că nu este „dominantă în lume și nici măcar în Balcani” - înseamnă pur și simplu a nu avea nici cel mai mic

simț al realităților și posibilităților reale. Vai de acești profeți himerici, lunateci, bombastici, care au făcut adevărate ravagii în România, mai ales între cele două războaie! Ca să mă exprim în același stil prăpăstios: i-aș... pune pe toți la zid și i-aș... împușca fără milă!

Doresc, în același timp, o Românie citadină, urbanizată. O Românie de chirpici, șindrilă și stuf nu poate rămâne decât la periferia Europei. Între „sat” și „oraș”, opțiunea mea este definitivă. Sunt, de această dată, integral de opinia aceluiași E.M. Cioran: „Nu putem rămâne eternii săteni ai istoriei”. „Vai de țara împânzită numai de sate”. Nu accept, pur și simplu, să fac parte numai dintr-un „popor de țărani”, de foști „iobagi”. Prin mine vorbește o familie citadină, atestată documentar, de peste două secole. În nici un caz, un „titlu de noblețe”, ci doar legitimitatea unui alt tip uman, social și cultural. Un strămoș al meu citea pe Boileau, în Iași, în 1860. Am și acum această ediție, cu semnătura sa. Familia mea, pe linie paternă, figurează în toate Arhondologiile Moldovei. Deci, dacă aș fi mai puțin „român” decât orice intelectual cu „origine sănătoasă”? Contest de altfel radical teza conform căreia doar satul „este”, „exprimă”, „păstrează” - sau cum

vrem să-i spunem - sufletul „României”.

Ca și teza, total aberantă, a lui Nae Ionescu, după care poți fi „bun român”, nu însă și „român”. Fiindcă nu ești ortodox. Deci... „călugărul papistaș”, Inocențiu Micu Klein nu este „român”. Orașul românesc, fie și cu păcatele sale, chiar nu există deloc? N-a adus și, mai ales, nu va aduce nici o contribuție la civilizația și cultura românească? Această teză ruralistă, pășunistă, poporanistă etc. mă împinge adesea la exasperare. Țărănimea, cu structurile sale profund arhaice, patriarhale, fundamental ostile vieții burgheze, citadine, ne menține într-o stare continuă de subdezvoltare, de premodernitate. Deci tocmai zona din care trebuie să evadăm cu orice preț. Dacă dorim o Românie modernă și un popor român integrabil în structurile societății moderne, dezvoltate, în curs de globalizare.

Detest profund țărănizarea eternă a României din câteva motive esențiale. N-aș putea să le ierarhizez, deoarece toate sunt, cel puțin pentru mine - oricât de subiectiv sau de nesubiectiv aș fi - la fel de detestabile. Aș începe totuși cu defectele morale evidente ale unei țărârimi viclene, șirete, hrăpărețe, slugarnice, mereu înclinată spre hoție. Știu bine că în acest mod, ea s-a salvat, a supraviețuit „terorii istoriei”.

Va urma

Românul emigrant

Viorel Vintilă

În țara lui totul merge prost, românașul care nu mai vede nicio lumină de la capătul tunelului, își face bocceluța și pleacă pe alte meleaguri, unde spera să aibă un trai decent și o viață fără grijă zilei de mâine... Numai în ultimii cincisprezece ani au plecat peste trei milioane de românași și numărul lor este în creștere. S-au creat deja adevărate enclave românești în Italia și Spania. În 50 de ani românașii vor cuceri Europa și nu numai...

Din nefericire pleacă mulți oameni de valoare, cu ani buni și experiență în domeniul medicinei, IT-ului, marketingului sau managementului... un adevărat exod de creiere cu neuroni capabili!

Într-adevăr, „dincolo” nu te așteaptă EL Dorado-ul, dar măcar ai o șansă să fii apreciat, să trăiești uman și decent, să dai măcar o șansă mai bună copiilor tăi și să te bucuri de o bătrânețe mai liniștită. Îngrijorător este faptul că dacă se continua acest trend al emigrării, în 30 de ani vom avea o țară de pensionari, o țară fantomă, o țară cu 16 milioane de locuitori dintre care jumătate vor fi pensionari. Vă puteți da seama că

cei care vor fi muncitori activi, vor fi puțini și va fi foarte greu să susțină o țară de pensionari și de oameni bolnavi?

Statul român îl doare însă la bască, nimeni nu se gândește la strategii care să ofere ceva perspective tinerilor, nu există proiecte economice pe termen mediu sau lung, nu există motive care să te mai țină în spațiul mioritic. Fiecare grupare politică își urmărește

un scop machiavelic în urma căruia să-și vadă sacii în căruță, nepăsându-i cât de puțin de votantul care l-a pus acolo pentru a fi în slujba cetățeanului... chipurile.

În schimb îți aruncă în nas, să te distragă de la adevăratul dezastru economic, reorganizări administrative, voievodate regionale și mai aruncă și un măr al discordiei, gen „ținutul secuiesc”, creând dihonii și discordii între românași și ungurași.

Patetic mi se pare faptul că emigranții au fost acuzat pentru votul care l-a propulsat pe Băsescu în fotoliul de prim vizitru al țării... Really? Păi de ce nu sunt acuzați cei din România care au votat pentru el? Măcar acești emigranți au trimis anul trecut în țară, deși în plină criză, peste 3 miliarde de dolari! Așadar, haideți să nu aruncăm cu pietre dacă locuim într-o casă de sticlă... Și nu spun asta ca un simpatizant al niciunei părți politice... Ceea ce mă sperie și mai tare este că nici varianta opoziției nu-mi inspiră nimic. „Pleacă ai noștri, vin ai noștri”!

Soluția: Mă tem că nu mai există! Scapă fiecare cum poate... iar calea emigrării este ușa care încă mai e deschisă și care mai oferă o oază de speranță și trai decent... Așadar, nu mai trageți în pianști!

VERS APOLITIC

Delia Delia

Noi suntem liptătorii cei fără de speranță
Deși se știe bine, luptăm fără-adversar
Suntem niște gorile, luptăm de circumstanță
Susținătorii noștri? o ceată din cei mari.

Dar ei susțin antrenul și ei plătesc tot potul
Noi, ne luptăm bezmetic, motivul? nu contează
Atâta timp ce-n lume se mai plătește totul
Și viața-n voia sorții cu noi se antrenează.

A câta oară gongul lovește, a câta rundă?
A câta oară vre-unul din noi e numărat
A câta oară viața ni-i neagră ori rotundă
Și pentru-a câta oară ni-i scoasă la mezat?

Noi suntem luptători...destine inventate
Și chiar de nu ne-am bate, nimic nu s-ar schimba
Cât timp în lumea asta nu-i loc pentru dreptate
Și verbu-n mare vogă e numai a avea.

Mercurialul vieții

Nu-i milă în toba
care bate

Iulia Barcaroiu

I. Acesta e visul ales dintre toate
să-mi fie ca viu?
Nu-l vreau.
Nu-l cunosc.
Nu îl știu.
Să facem cumva! Să îl schimb! Nu se poate?

Mi-e spartă coroana. Nu pot să dezleg
puterea de rău.
Iubirea îmi cântă din hău.
Între mări și uscat nu-ndrăznesc să aleg.

Destinul acesta e de altul bătut;
ia-l de pe mine!
Nu-i al meu!
Nu e bine!
Se știe Acolo că merit mai mult.

II. - Să facem totuși schimbul. Cât oferi?
- O noapte-n aur moale și-o zi sub primăveri.
- Este puțin; vând marfa cea mai bună.
- Aduug neștiutul din valul dimineții;
va fi, desigur, prețul cel mai bun al pieții.
- Este puțin. Vreau clipa "împreună".
- Nu. Asta depășește mercurialul vieții.

III. O vorbă de păclă s-a-nfipt între noi.
Nu rost. Nu intenții, Nu fapte.
O vorbă. Diformă și rea.
Un gunoi.

O știm?
Am uitat-o?
De ce ne tot bate?
Pe creștet ne plouă noroi.
Copacul din suflet ni-l trece în noapte;
îi sfășie frunza cu ghimpe de sloi.
E-n seva din fructele coapte.

Fă semnul! Acum!

Nu-i permite să ne-mpartă la doi!

IV. Se pleacă-n roșu ziua sub greul adierii.
Cu fier în ochi, pânđește un soare crunt, crispat.
În iz de iarbă rea se-așterne vechiul pat.
E frig.
Și este mort fioru-mperecherii.

V. Ce dezământat e dansul jucat la colț de viață!
Ce asudați și ce străini suntem!
Din pâlnii și priviri cumplite vinuri bem
și, frânți, târâm sub ritm trecut și greață.

Stii cine sunt?
Ne-am cunoscut cândva.
Sub flori și voaluri albe a fost un fel de "Da".

Se zbânțuie, se zbat, se-mpleticesc perechi drogate.
Cuprinde-mă!
Nu-i milă în toba care bate.

VI. - E poarta-nchisă peste iarna ta.
Te-ai resemnat? Îți arde gerul cu îngheț încrâncenarea?
- Cu lupi în haite urlă vântul. Da;
și focuri albe mi-au topit cărarea.
- Nu pâlpâie îndeajuns căldura mea spre tine?
- Nu știu. Nu pot. Nu vreau să-ți simt ființa.
Nu-mi e descântec mângâierea; nici credința.
Închisă îmi e poarta din zăpezi pentru oricine.

VII. Ce neagră ți-e privirea înapoi!
Mai știi? Eram în ea, odată, amândoi.

Acum stăm fiecare pe partea lui de frig;
și noaptea noastră ninge cu fulgi încrâncenați.
Degeaba mă privești; ai ochii înghețați.
Abia respir sub viscol; nu vreau să te mai strig.

Privirea înainte îți e neagră.
S-a prăvălit în ea o viață-ntreagă.

VIII. Cum este povestea aceea cu noi?
Murim la sfârșit?
Câte unul sau tot amândoi?

O știi?
Ai citit-o în cartea din sori?
Te simt respirând în ea uneori.

Sunt acolo și pagini care nu ne-au durut.
Titlul însă...ce abur albastru! Și ce prefăcut!

IX. - Și vino! Încă poți veni.
Înfinge-n marea noastră un catarg
și sfășie cu-o pânză orizontul!

Anton Gagi

E atât de aproape tristețea! O vezi, o simți, o auzi cum cotrobăie prin cotloanele universului fiecăruia dintre noi de parcă albine invizibile ne-ar înțepa existența ce tocmai se tolănea în neputință. Cineva ar spune „dar și tristețea face parte din viață, așa că...” Da, îi răspund, dar nimeni nu cheamă tristețea, ea vine ca o furtună trezită din tenebrele ei de bocancii unora cu suflete bolnave, de prostia unor monștri cu chip de om, de aghiotantii morții ce așteaptă la cotitură să cazi sleit de puterile vieții, ca apoi, să te jupoaie înainte de a-ți da obștescul sfârșit, de încă mulți alții pe care îmi este frică să-i aștern aici, pentru că ați vedea cât e de lungă lista deznădejdi și a tristeții.

Cui îi pasă că ești flămând, că sărăcia te strânge de gât, că mâine sau cel mai tarziu poi-mâine nu știi dacă mai ai

Ce mai rămâne de făcut?

unde pleca de acasă? Cui îi pasă, că zilnic ți se întind capcane pe potecile pe care pașii tăi calcă pe cărbuni aprinși? Cui îi pasă, că nu mai poți privi zorii sau amurgul îmbălsămat cu miros de trandafir purpuriu, pentru că în sufletul tău nu mai are loc nici bucuria de a privi? Tu ești doar o entitate vie a sistemului de la care potențai vremii așteaptă „ieșirea naturală” ca pe unica lor salvare de a... împruțina cheltuielile sau poate ești doar luntrea de care tot ei se agață din când în când spre a ajunge la limanul bunăstării, apoi... după ei potopul.

Ce mai rămâne de făcut? O, da, poate doar

să strângi zilele în sacul pe care viața ți l-a dat să-l porți și în prăpastia cea mai adâncă să-l prăvăli, fără niciun regret, pentru că, nu trebuie să ai regrete pentru întunericul pe care alții ți l-au dăruit pe post de... eternă promisiune.

Să nu te ascunzi atunci când ești căutat, pentru că oricum deznădejdea te găsește oriunde, ci mai degrabă să-ți trâmbezezi durerea ca pe ultima rugăciune, pentru că oricum speranța a rămas numai în divinitate, tărâmul acesta mioritic are de ceva timp scris pe frontispiciu epitaful dantesc „voi ce intrați aici lăsați la intrare orice speranță”. Intrarea fiind, desigur

doar... nașterea după care ești purtat prin... lume într-un șuvoi al neîmplinirilor din care nu mai poți ieși, curentul fiind prea puternic, iar răul deznădejdi prea... lat, spre a mai vedea speranța de pe mal.

Ce mai rămâne de făcut? Doar lupta cu propria conștiință ne mai poate conduce spre alt tărâm de unde poate dispărea deznădejdea și... lipsa de speranță. Știu, acest gen de luptă e crâncen, presupune încheștare pe viață și pe moarte cu mentalități, frustrări, orgolii, iluzii, deșertăciune. Dar, care luptă este încântare, frumusețe, bucurie, poate doar chemarea la Zamolxe de acum două mii de ani. Așa că..., descătușați-vă conștiința și puneți-o să lucreze, să cântărească, să evalueze, să dea viață altor forțe care ascund aceste tenebre ce ne copleşesc sub greutatea întunericului! Speranța nu trebuie să aibă culoarea îndoielii!

- Îmi e potrivit vântul.

Este sub noapte portul.

Legată-n scoici și alge, ridică zarea prag.
Degeaba; timpul tău nu-l pot găsi.

X. La ce servește jarul dintre lumi?
N-o să-mi răspunzi; nu e în dreptul tău.
În tine, pentru noapte, mă aduni.
Te simt și te respir. Mi-e rău.

Tu? Ai trecut pe-Acolo?

De ce?

Când?

Ai fost trimis ori ai vrut tu să mergi?

Acoperă-mă!

Rană am pe gând.

Pe noi stau netrăite zile-ntregi.

Ți-e nevăzută fața. Iubirea nu ți-o știu.

E negură pe tine. Și patul nostru strânge.

E grea și multă noaptea; ne va-nfrânge.

Ai fost Acolo? Tu? Și-acum ești viu?

XI. Către tărâmul celălalt deschisă-i marea poartă.
Dar o lovește Aripa, și-o ceartă.

Smintite rădăcini se-nfig în zbor și îi pun vamă.
Deschisă-i marea poartă ca o rană.

XII. Da. Da. Te văd; ești dincolo de stea.
Ce bine te-ai ascuns! Ce tristă joacă!
O joci cu mine sub aceeași lege?

Învinsul nu mai poate-alege;
el se destramă-n zgomotul de toacă.

Dar cel care câștigă ce-o să facă?

Poeme aromâne de

Irina Lucia Mihalca

Tu... Eu

Alunecăm ca două iluzii,
Suntem în același gând și nu ne vedem,
Traversăm aceeași undă scaldată-n câmpiile din vis
Și flăcările ei în fața noastră se înalță....

Dincolo de tânguirea trestiilor, dincolo de pietre,
Doar forța singurătății în mireasma vântului și a ierbii...

Ușor ți-e numele, ca briza mării,
Totul începe cu marea, acea sălbatică mare,
Calmă, dar în adâncuri de nestăvilit!
Un țărm de mare pe care valurile
Se sparg în mii de bucăți-destin!

Știu că dacă mi-ai strânge mana ai fi fericit,
Știi că dacă te-aș zări aș plânge...

Poem nocturn plutind într-un vis,
Fără a ști cum lacrima mea te-ar reda întreg
Iar moartea ar mirosi a salcie,
Mereu prea devreme,
Mereu prea târziu...

Tini... Mini

Așchișurăm doi ași nă si pari,
Himu tu ună minduiri și nu nă videmu
Trițemu tut ună undă spilata tu câmpurli ditu ghisi,
Și foclu a ei tu fața noastră creăști....

Ma înclo de alegânarea treastiilor, ma înclo di chețari
Mași putearea cându ti afli singuru tu ngihuzma
vintului și a iarabâiei...

Peană țai numa, ca avra amariei.
Tuti ahurhescu cu marea, ațea iermă mari!
Aștirnuta, ma tu mesi ti niupreari
Un peaticu di amari pi cari valurli

Sfrângu tu nhii di cumățâ-soartă!

Știu că m-as mi acață di mâna a seșță hârsitu
Știi că m-as ti vedu va-s plângu...

Primitu di noapti ți s-alasă tru ghisu
Fără ca să știibă cumu a mea lacrimă vanhi ti da întregu
Și moartea v-a sarnutzească salțai
Dipriună multu ahonea
Dipriună multu amânatu...

Timp de-amintire, timp de uitare...

Era un timp când alergam spre tine,
un timp dilatat ce ne îmbrățișa în secunde sale,
Era un timp când doar lumina din noi conta
Când odată privirile întâlneau,
metamorfoza lui Eu ce devenea Tu acționa instantaneu,
Când te mirai că-ți revedeai inexplicabil
imaginea ta pe chipul meu
impregnată de adierea blândă a zefirului,
a apei reflectată de oglinda sufletului nostru.

Era un timp când încă nu ne-am îndepărtat răbindu-ne,
devenind un alt timp.

Doar Helios surâde...
Știe el ce știe!

Chiro di aminteari, chiro di agârâșeari...

Iara un chiro cându alăgamu cată tini,
Un chiro largu ți nă ambârțita tu a lui sicundi,
Iara un chiro cându mași ti lumina ditu noi bânamu
Și cându diunâoarâ nă andâmasimu mutrita,
Ca tu primitu mini eramu tini ași diunaoară,
Cându ti ciuduseai că tâ riveai și nu achicâseai cum
Vitzuta ta pi fața mea
Săturată di adierea blândă a zifirlui
A apâei tu cari sveadi ca tu ghilii suflitu a nostru.

Iara un chiro cându nica nu nă dipârtamu snu nă
agudimu
Sâ agiuntzemu un altu chiro

Mași Helios arâdi...
Știi elu ți știe!

Iată o descriere a lui Iisus făcută de contemporanul Său, Publius Lentulus, predecesorul lui Pontius Pilatus în funcția de procurator al Iudeei (26 - 36 d. Chr.) și care, în această funcție, era obligat să trimită rapoarte Senatului din Roma despre cele mai importante evenimente din zona aflată sub autoritatea sa: „Este un bărbat cu o înfățișare nobilă și trăsături atât de frumoase și care exprimă atîta maiestruozitate, încît oricine Îl vede nu poate să nu Îl admire. Are părul de culoarea castanei coapte, iar de la nivelul urechilor pînă la umeri culoarea devine cea a pămîntului, doar că foarte strălucitoare. Îl poartă despărțit de la mijlocul frunții, însă după obiceiul nazarieneilor“.

„Fruntea dreaptă și senină, chipul fără urmă de riduri sau pete, cu o ușoară nuanță de bronz. Nările și buzele fără

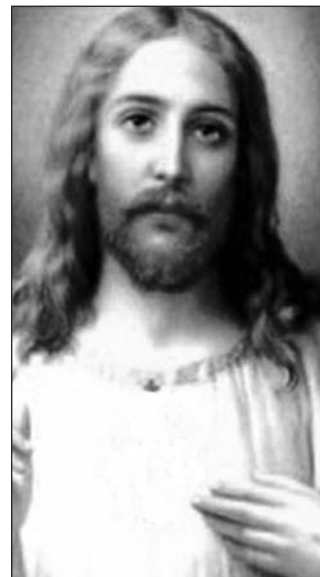
Cum arăta Iisus Christos?

cusur. Barba la fel de deasă ca și părul, nu prea lungă și despărțită la mijloc. Ochii Săi serioși te înfioară. Sînt ca razele soarelui, iar strălucirea lor nu îți permite să I te uiți drept în față.

Cînd rostește vorbe de dojană, te înspăimîntă; plînge cînd trebuie să mustre. Atrage iubirea oamenilor și are o voioșie demnă. Se spune că nu a fost văzut rîzînd, însă a fost văzut plîngînd. Are brațe și mîini deosebit de frumoase. Este fermecător cînd poartă o conversație, însă vorbește puțin; iar cînd vorbește, o face cu deosebită modestie. Oriunde Își face apariția, este de departe cel mai frumos bărbat pe care l-a văzut sau

și-l poate imagina cineva; îi seamănă mamei Sale, cea mai frumoasă ființă din această regiune.

În ceea ce privește cultura Sa, uimește întreg Ierusalimul. Deși nu a studiat niciodată, cunoaște toate domeniile științei. Poartă sandale și umblă cu capul descoperit. Mulți rîd cînd Îl văd, se tem, însă, și tremură în prezența Lui sau cînd le vorbește. Se spune că nu s-a mai pomenit un asemenea bărbat în zona asta. Într-adevăr, din cîte mi-au spus evreii, nimeni nu a mai auzit asemenea învățătură înaltă cum o predică acest Christos, și mulți iudei cred în El și în natura Sa divină, pe cînd alții au venit la mine să Îl re-

clame ca pe cineva care S-a împotrivit Maiestății Voastre. Este un fapt cunoscut de toți că nu a făcut niciodată vreun rău, că, dimpotrivă, înfăptuiește numai lucruri bune. Toți cei care Îl cunosc și care au avut de-a face cu El spun că au avut parte numai de lucruri bune și de sănătate din partea Lui“.

**Propus de prof.
dr. Radu Negoescu**

Nepieritoarea gîntă

Martin Opitz, Germania

Călcînd în goană goții
Din depărtate Asii
Cu alții în șir grăbit
Venind pe cai gonaci
Al Daciei și-al Romei
Pe greci să îi răpună
Pămînt de mult rîvnit
Pe Misii și pe Traci
Nu șterg a voastre nume
Cu biciul, nici Atila
Cum nu v-au nici învins
Cu hoardele de sciți
De v-ați păstrat lumina
Nu pot înfrînge neamul
Așa cum e înscris
Nepieritoarei gînti

Într-un prădalnic tropot
Năvălitor gonește
Iar slavii vă-nconjoară
Ca marea într-un clește

1639

O, timp străbun

Andrei Nădirov, Rusia

O timp străbun – a ta stihie
S-a potolit gonind prin hău,
Strig: unde ești tu Tărtărie
Prin vremuri n-aud răspunsul
tău.

Se- ascunde gîndu-n depărtare
Deșertul uitării, mut
Dar a-nviat a ta chemare
În micul și-mpietritul lut.
El a sosit ca ciocârlia
Solia fraților pre-daci
Nu, n-ai pierit în veșnicia
Care-i ucide pe cei dragi
Aud iar glasul Tărtăriei
Un colț de val e destrămat
Și caut a ei slavă vie
Ce încă nu a răsunat.

Liviu Antonesei

Deși indiscutabil un an al prozei, anul literar trecut n-a fost unul rău nici pentru poezie. Sigur, ne putem aminti vorba populară care spune că „românul e născut poet“, dar nu e doar asta. Un an în care, după mai bine de cincisprezece ani, Ion Mureșan revine la poezie cu un volum care ne-a tulburat pe toți – ultima ispravă fiind Premiul pentru Poezie al USR – nu este chiar unul obișnuit. Nici un an care ne-a adus în fața ochilor excelente volume de Mircea Dinescu, Liviu Ioan Stoiciu, Ana Blandiana, Dinu Flămând, Anca Mizumschi, Traian T. Coșovei, Mircea Cărtărescu, Alexandru Mușina, Robert Șerban, Radu Andriescu, Doina Ioanid, Nicolae Coande etc. Doar dacă aș reproduce „inventarul“ stabilit de revista aceasta pentru premiile pe care le acordă anual, aș epuiza spațiul articolului! În acest context extrem de competitiv, a apărut Moarte de om. O poveste de viață (Limes, 2010) de Ion Zubașcu, unanim apreciată de critică și epuizată din librării. Am vrut să-mi mai procur cî-

Din foișor. Poeții mei: Ion Zubașcu. La plecare

teva exemplare pentru a le dăruia unor prieteni, fără a-l deranja pe autorul în suferință, și n-am mai găsit. În această primăvară, cu puțin înainte de a se „plictisi“ de noi și de a pleca într-o lume mai bună, Ion Zubașcu a recidivat, la aceeași editură, cu volumul Omul, pomul și fîntîna. O tragedie românească, pe care a apucat să-l mai țină în mîini înainte plecării, un volum bîntuit de aceeași „frumusețe atroce“ ca și precedentul, deși explorînd, într-o manieră diferită, dar coerentă cu cea dintîi, un alt teritoriu – este vorba despre trecerea de la tragedia individuală la cea familială și comunitară.

Ion Zubașcu este unul dintre membrii generației mele care a debutat relativ repede și sub bune auspicii, volumul Gesturi și personaje (Albatros, 1982) fiind bine primit de critica momentului. Din păcate, volumul Omul de cuvînt, depus la Cartea Românească în anul următor, avea să apară tocmai în 1991, frîngînd, pe moment, un destin poetic ce se anunța remarcabil. De altfel, poetul, poate din motivul acestei ostilități editoriale, poate pentru că îl solicita cealaltă muză, a cîntecului, a părăsit poezia o bună bucată de timp, dedicîndu-se șapte ani

concertelor și, după ruptura de Cenaclul „Flacăra“, jurnalisticii. De altfel, jurnalistica avea să îi devină corvoadă zilnică și chin aproape un sfert de veac. La începutul anului 2007, părăsește definitiv jurnalistica pentru a se dedica exclusiv poeziei. Revenirea se face printr-un fel de volum-punte între cele două vîrste ale poeziei sale, Omul disponibil (Editura Brumar, 2009), a doua ediție refăcută, volum care are întreaga sa istorie – prima versiune datează din anii șaptezeci-optzeci, iar în volumul de debut, este integrat unul dintre „cînturi“, însă înfiorător de mutilat de cenzură. O primă versiune integrală tipărită apare, în 1999, la Editura Axa, cea de-a doua, de la Editura Brumar, marcînd revenirea poetului la uneltele sale. Dar nici această ediție nu este una definitivă, după mărturia poetului, volumul „putînd fi socotit ca încheiat doar cînd ultima clipă va pune punct vieții mele. Și poate nici atunci, pentru că știu sigur că mai am mult de lucru și pe celelalte tărîmuri...“. La cît de pozitiv încăpățînat este Zubi, nu m-aș mira să se fi așternut deja la lucru în lumea aceea mai bună pentru care ne-a părăsit. Și, după aproape un

sfert de veac, cercul poeziei sale, „cercul poetului dispărut“, se încheie cu cele două memorabile volume publicate înaintea morții. Nu altfel înfruntase și viața, în definitiv. O moarte pe care a înfruntat-o bărbătește, eroic, scriind împotriva ei pînă în ultima clipă. Și de iminența căreia nu se îndoaia, după cum mărturisește acest Epitaf din volumul de anul trecut: „am trăit tot ceea ce se putea trăi într-o viață încercată de om/ ca poezia mea să fie deplină nu mi-a mai rămas decît moartea“. Este interesant cum, la modul fundamental, poezia lui Ion Zubașcu nu și-a schimbat formula de la debut încoace, în ciuda pauzei de aproape un sfert de secol. Lirismul provine dintr-o aglomerație presantă de epicități, de elemente extrem de concrete, uneori violent concrete, cumva în apropierea lui Stoiciu, deși formulele ca atare ale celor doi poeți sînt foarte diferite, elemente care, deodată, sfîrșesc în imagini de o perfectă și uluitoare poeticitate sau în „concluzii“ asimilate unor vechi înțelepciuni. Ceea ce este nou în ultimele două volume este dimensiunea tragică a materiei și a tratării acesteia. În volumul de anul trecut, ne întîlnim cu tragismul personal al ființei în preajma morții și împotriva morții, deși știe foarte bine că aceasta s-a „înfipt“ deja în propriu-sine. El provine din în-

**Continuare în
pagina 32**

George Petrovai

Grea înțelegere să scrii despre toți cârmuitorii răi și cârmuirile lor nedrepte, căci asta ar însemna nici mai mult, nici mai puțin decât rescrierea istoriei umane, o lungă și întortocheată istorie a inevitabilelor lacrimi, suferințe și suspine ce-l însoțesc ca niște umbre (de la naștere până la moarte) pe omul puternic și pe cel slab, pe omul bogat și pe cel sărac, în sfârșit, o istorie doar vag și neconcludent străluminată (pentru cei mulți și neîncrezători) de singura și adevărata fericire, acea fericire sui-generis gustată doar de înțelepți și aleși, întrucât calea care duce la ea se cheamă renunțarea la toate acele averi pe care „le fură hoții și le mănâncă molile”.

Fiind istoria o reflecție a vrerii și răbdării divine vizavi de om și de șansa acordată lui pentru ridicarea pe scara soteriologică ce duce înspre istoria celestă, este limpede că ea nu poate fi cunoscută de muritori (oricât ar fi aceștia de înzestrați) în profunzimile sale cauzale, care ținesc tainele su-

Cacòs politeusi

prateriale și transitorice ale întregii creații, ci ea poate fi cunoscută doar prin efectele sale, efecte adjudecate de cunoașterea umană sub numele de evenimente și procese istorice.

Adică, după consumarea faptelor istorice, vin istoricii (acești „mincinoși privilegiați” cum binevoiește Balzac să-i alinte în romanul său Catherina de Medicis), și ei scormonesc cu acribia lor prăfuită prin munții de zgură lăsați în urmă de mașina timpului, până ce dibuiesc niscaiva pași ai predecesorilor, de regulă ai conducătorilor religioși, politici și militari, apoi stabilesc un consens al interpretărilor asupra evenimentelor în discuție, iar acest consens poartă numele – după caz – de paleoistorie, istorie antică, medievală, modernă și contemporană.

Ca și cum niște biete cioburi de oale, ori niște fragmente ale unor inscripții ar fi avut capacitatea să încorporeze în trupul lor anemic întreaga pulsație a vieții unor comunități și popoare, iar acum – după minuțioasă cercetare la care sunt supuse de istoricii zilelor noastre – ele au darul să-și deschidă corolele de taine pentru a delecta cu mirosurile lor de piatră și mușchi organele olfactive ale preștiințificilor, când noi știm prea bine că evenimente recente, pre-

cum Decembriada din '89, încă n-au dobândit o interpretare coerentă și unanim acceptată.

De fapt, este un adevarat abuz de limbaj să vorbești de unanimitatea părerilor în cazul unei discipline elastice și aproximative așa ca istoria, când știut este faptul că au existat păreri disidente (desigur, nebăgate în seamă atunci când nu erau sancționate pentru vina de-a fi deopotrivă autorizate și intransigente), au existat, deci, opinii contrare chiar și atunci când dictatori de calibrul le-au impus scribilor de curte cum să le fie înfățișate faptele, astfel încât ei să apară în ochii contemporanilor creduli și neștiutori, dar mai ales în ai generațiilor următoare, aidoma unor supraoameni, când în realitate ei erau de-a dreptul odioși prin ambiție și invidie, ori prin cruzimea de care dădeau dovadă.

Cum altminteri poate fi calificată comportarea lui Alexandru Macedon vizavi de Calistene, istoriograful lui oficial și nepotul lui Aristotel (fostul profesor al cuceritorului bântuit de imaginea cosmocratorului), atunci când el ordonă crucificarea istoricului pentru dementa culpă că, în loc să i se închine ca unui zeu, a avut îndrăzneala să-l sărute pe obraz?

Iar în vremurile moderne, Nabulione Buonaparte (nume sub care

apare într-un registru bisericesc corsican acest „fiu al norocului”, cum el însuși se caracteriza) merge mult mai departe cu meschinăria, invidia și ura, după cum suntem înștiințați de Jacob Burckhardt în textul intitulat Napoleon I, după cele mai noi izvoare: era meschin și mărginit (întreaga viață n-a putut să învețe ortografia limbii franceze, poseda cunoștințe mediocre de matematică și istorie, pe care le vântura cu fiecare ocazie), iubea bârfele și minciunile, adora linguşeala și întreținea cu voluptate o neconținută suspiciune între curteni și apropiați (nu se dădea în lături nici măcar de la desfacerea și citirea scrisorilor adresate altora!), iar invidia față de mareșali precum Masséna, cel care și-a câștigat galoanele în timpul republicii, pentru ca în războaiele de mai târziu să-și creeze o binemeritată faimă de comandat destoinic și viteaz, invidia, deci, l-a împins pe împărătescul caporal ca la o vânatoare să-i scoată mareșalului un ochi cu o lovitură de glonț. Întrucât importante pentru el erau doar efectele, a devenit proverbială lipsa lui de respect pentru adevăr, fapt care rezultă cu prisosință din măsluirea comunicatelor (buletinelor) oficiale.

Ce să mai spunem de Hitler, Stalin sau Ceaușescu, despoți care (fiecare la vremea și în sfera

**Continuare în
pagina 33**

Poeme de Octavian Mihalcea

nuanțe păzite

și dacă un pinten galben
pe care uneori îl numim vers
ne va sorbi vegetal
acel semn mâine uitat
va adora verdele din ochii fără culoare

încercăm tăria vocii stârpite
între roci și capete noi aflate

pereții lucizi înving linia curgătoare
pe lângă nuanțe păzite

arată-mi că nu ești acolo
șoaptă întoarsă
urmuz trăind încă

profiluri posibile

te ascunzi apoi te urmăresc
peste nopți și jumătate
când neîntregești cu lumină

morți străveziu ucise
la marginea lumii balanței
ca un tremur pios
tăcut în profiluri posibile

aștept altă iarnă schițată
în preajma săgeților vii
rupte sau slăvite

maluri arse la început

curente parțial înlocuite
de jos în sus
jură pe răni lungi
așa cum alunecă
umbra cuvântului străin
rotund și devreme asaltat
de ape reci departe

uităm și visăm că soarele cade
spre a salva doar îngerii vechi
pe maluri arse la început

Soluția meritocratică...

Continuare din pagina 12

chiar de la Bicăz și de la Canalul Dunăre-Marea Neagră unde dușmanul a încercat să anihileze elitele țării.

Acesta poate fi „Apele” pe care, de fapt, l-am lansat; dar care trebuie susținut printr-o mișcare adevărată la care eu nu pot decât să ader dacă

dumneavoastră și alții o veți porni. Să știți că asemenea reacții mai există și asemenea propuneri am mai primit. Avem în acest sens un Institut de Studii Personaliste, tineri studioși dedicați unor lucrări teoretice pe tema respectivă, o Consfătuire Națională a In-

telectualilor de la Sate, cei mai legați de suferința populară de astăzi, precum și câteva publicații. Vă pun la dispoziție în atașament și volumul „Despre meritocrație” cu titlul căruia am început aceste rânduri. Dar o organizare propriu zisă este absolut necesară iar, pentru asta, în afară de oamenii de condei și de idei care-mi sunt prieteni, cred că este o ne-

voie absolută de o inițiativă masivă din partea oamenilor mai tineri, ca și a românilor care au învățat în lumea largă, mai mult decât noi, care sunt avatarurile și care sunt comandamentele democrației.

Eu vă stau la dispoziție și chiar pot organiza o consfătuire când mai mulți dintre dumneavoastră vor fi în țară. Ce părere aveți?

Din foișor...

Continuare din pagina 30

fruntarea fără menajamente dintre fantastica presiune externă și tensiunea internă care se opune, mai ales liric, aceleia. În volumul recent, Ion Zubașcu pare că simte nevoia să-și „plătească” datoriile. Tragismul personal este estompat pentru a face loc destinului tragic al ta-

tăului său, asasinat de Securitate în 1950, crimă despre care a aflat abia cincisprezece ani mai târziu și a deslușit-o abia după 2000, când, pilotat de Marius Oprea, a ajuns la dosarele acestuia și ale familiei sale. Este surprins și tragismul acesteia, de la nenumărați membri arestați la înscenarea execuției mamei sale, dar și cel al satului, al comunității maramureșene, al țării. Subtitlul „O tragedie românească” este cum nu se poate mai exact în toți termenii săi. Problema nu este însă cea a mutării accentului, a extinderii zonei de explorare în ceea ce privește această tematică zguduitoare în sine, mai importantă mi se pare intensitatea lirică la care poetul are acces (și) în acest volum „de pe

urmă”.

Nu aș vrea să închei fără a semna flerul editorial al poetului Mircea Petean, care, în ultimii doi ani, ne-a oferit nu doar aceste două excepționale volume de poezie, ci și romanul Când ne vom întoarce de Radu Mareș, re-comentat săptămîna trecută, după primirea Premiului pentru Proză al USR. Însă tolba editorului e mai bogată, vom mai scoate din ea câte ceva!

George Roca

Întâlnirea cu domnul Teodor Ardelean a fost pentru mine un privilegiu. Directorul bibliotecii „Petre Dulfu” din Baia Mare, este omul de la care ai de învățat multe! Citit, erudit, educat, cu o vorbire plăcută, îți impune respect încă din primul moment când îl întâlnești. L-am cunoscut în urmă cu doi ani, când mi-a organizat o lansare de carte la instituția pe care o conduce. A fost înțelegător, darnic și mărinimos, cu toate că până atunci nu ne mai văzusem, nu știam unul de celalalt. Dinamic, a mobilizat un public numeros care m-a onorat la lansare: prieteni, colegi într-ale scrisului, oame-

Teodor Ardelean, un om de omenie la ceas aniversar

nii de litere băimăreni, dând evenimentului grație și substanță.

M-am simțit onorat și am plecat spre casă, spre Australia, cu o imagine foarte bună despre Baia

Mare și ospitalitatea cu care am fost înconjurat. Grație internetului, am ținut legătura cu dânsul și cu staful său, colaborând deseori cu revista pe care o conduce cu cin-

ste, și unde deține funcția de redactor șef. Ma refer la „Familia Română”, o publicație impecabilă atât din punct de vedere literar cât și grafic.

Imaginea domnului Teodor Ardelean, imaginea Bibilotecii „Petre Dulfu” din Baia Mare și imaginea revistei „Familia Romană” se contopesc împreună și creează un tot unitar care nu poate fi fragmentat ușor.

Acum la ceas aniversar, la 60 de ani de viață, îi doresc domnului Teodor Ardelean mulți ani prosperi și productivi în continuare. Să auzim și să ne citim de bine!

La mulți ani distinse domn!

Cacos politeusi

Continuare din pagina 31

lui autocratică) au căutat din răspuțeri să dirijeze după vrerea lor fragmentul de istorie aflat la îndemână! Prin puterile discreționare cu care au fost investiți de jocurile criminale ale politicilor de culise și ale politicienilor obedienți, ei chiar au izbutit să-și atingă scopurile lor condamnable: să sacrifice milioane de vieți pentru ca astfel să-și poată consolida puterea personală, să-și satisfacă ambițiile revanșarde și/sau expansioniste prin jertfirea în războaiele declanșate a zeci de milioane de vieți, să-și hrănească visele patologice de adu-

lare și mărire prin mutilarea a nenumărate destine individuale.

Și cine dacă nu politica este vinovată de atari derapaje periculoase în istoria omenirii? Căci politica nu este altceva decât o înșelăciune atrăgător ambalată: Omul politic devine de cele mai multe ori un jalnic epifenomen și toate formele de guvernământ sunt exasperant de imperfecte, mărturie incontestabilă a curențelor de cariază temeliile construcțiilor umane. Probă în acest sens este atât căderea spectaculoasă a bolșevismului european, cădere orchestrată chiar

din capitala Molohului sovietic, cât mai ales actuala civilizație a consumului pe rupe și a ruperii echilibrului ecologic prin poluare.

Însuși Winston Churchill a fost nemulțumit de șubrezenia sistemelor (construcțiilor) umane, atunci când a recunoscut că democrația este o formă de guvernământ grozav de imperfectă. „Dar dați-mi alta mai bună și voi crede în ea”, a adăugat el...

În mult mai mare măsură ca alte popoare, românii au avut și continuă să aibă parte de cârmuitori, dacă nu răi în adevăratul sens al cuvântului, atunci cel puțin neinspirati (sau, mă rog, prost sfătuiți) și stângaci, într-un cuvânt lamentabili pentru binele,

prosperitatea și fericirea supușilor, respectivi a celor care i-au ales.

Îndeosebi din Decembrie '89 încoace, este cât se poate de evident că asupra României nici vorbă să planeze vreo fatalitate căreia vajnicii noștri patrioți să-i poată cere socoteală pentru starea deplorabilă a drumurilor, precum și pentru apatia generalizată a cetățenilor după punerea pe butuci a tuturor sferelor de activitate: industrie, agricultură, învățământ, cercetare, sănătate, cultură. Că ne convine sau nu, trebuie să fim de-acord cu ceea ce diplomații și observatorii occidentali ne-o tot spun de două decenii și mai bine: avem conducătorii pe care-i merităm!

Timpul dezamăgirii și vremea falselor conspirații de alcov...

Magdalena Albu

Trăiesc un timp personal al dezamăgirii. De mulți, de toate, dar și de mine însămi. Un timp din care încerc să mă ridic cu greu și care mă absoarbe, parcă, cu o aviditate nestăvilă înăuntrul său plin de echivoc exact ca într-o grotă umplută până la refuz cu întineric și cu moarte. Un timp placid care mă roade pe interior, destrucându-mi violent sensurile fundamentale ale propriei mele ființe, un timp în care zădărnica își arată colții ascuțiți din toate părțile, o vreme a insecurității ce macină cu dușmănie întreținută orice urmă de suflet omenesc. Și, dacă e să ne aruncăm curajos în brațele unei viziuni psihopanteiste, am putea spune că sunt distruse, cu aceeași nevroză curentă, și toate celelalte urme existente în natură de suflet vegetal, animal sau al obiectelor ce trăiesc pașnic dimpreună cu noi. Un timp al haosului

“Oare nu-s un mânjit, un ratat, un îmbătrânit în concesi și cedări, în nerușinate mâinii, în supărări grotești, în zvâcniri de invidie, de mândrie sângerândă, de poftă mereu treze, satisfăcute dar niciodată măreț și deplin (...)?” Nicolae Steinhardt

construit conștient - de cei care câștigă de pe urma lui, evident -, unde minciuna este rege, iar dominația răului și a despuierii Omului de sinele lui personal își fac simțite prezența la tot pasul în jur. Un timp pe care îl simt cum se prăvălește zilnic cu toată greutatea-i insuportabilă peste mine, tăindu-mi de atâtea ori respirația și accesul la speranță.

Văd și mai abitur acum chipuri de monștrii (și mărturisesc cu sinceritate faptul că îmi este din ce în ce mai greu a le privi licărul colorat al ochiului lor pervers și duplicitar) - măști hidoase ale întotdeauna Celuilalt, faciesuri demonice plesnind în mii de bucăți orice bucată de oglindă, ce le-ar găzdui pentru o secundă pământeană geometria cărnii neînșfăcate încă de viermii putrefacției nemiloase -, care mi-au traversat în lung și în lat viața, și mă întreb, retoric desigur, dacă rostul lor în economia unei existențe umane, este unul de suprafață sau unul de profunzime, profetic chiar. Îmi trec prin fața ochilor o multitudine de contururi umane

inestetice, goale de conținut și îmi dau seama că atât prăpastie a putut să caște în mentalul lumesc paradigma sigmundfreudiană, care a transformat Omul-ființă în omul-animal - o ireversibilitate sufocantă și ancorată vădit în mrejele unei continuități completamente nefirești de astă dată, care mă determină să îmi doresc cu din ce în ce mai mare ardoare nașterea momentului când animalul din esența actuală a omenirii își va rage definitiv obștescul sfârșit pentru a ieși, astfel, la Lumină, dintr-un prizonierat absurd și tragic, de sorginte satanică, particula divină OM - Omul real, Omul pur, neatinat în fibra sa lăuntrică de rămășițele ideologice nesemnificative ale unor sisteme de gândire putrede ce au traversat în timp spațiul rațiunii greu încercate a umanității creatoare.

Idolatrie oarbă construită pentru pseudozeități de moment inventate cu ajutorul instrumentului diabolic numit imagine, prostituție îndrăcită ridicată la rang de religie mondială, credințe sfărâmate în bucăți de șarje și șarje de pre-

cepte șubrede încărcate până la sufocare cu seva actului pragmatic generat cu intenție de detașamentele umane ale manipulării în masă, temple satanice unde se cumpără și se vinde în cantități uriașe patologica vanitate a ființei umane (și mă refer aici, evident, doar la ființa umană, căci restul entităților create de Dumnezeu nu cunosc un astfel de sentiment bolnav, care nu naște nimic altceva decât moartea de sine a individului, aducându-l în starea de a nu se mai trăi pe el însuși cu adevărat și rămânând înfipt în chingile unei „aureole” de falsă superioritate, ce îl domină total până la ultimul atom al materiei sale), așa-zise „crize” decretate la nivelul întregii umanități de către anumiți președinți și analiști ai groazei, ce nu fac altceva decât să lungească și să lățească și mai mult conceptul de sărăcie a lumii spre a o înmormânta definitiv (în numele sporirii galopante a numărului de locuitori terestri și al noii ordini mondiale) - iată portretul extrem de sumar, dar cumplit de sinistru și exact a ceea ce se poate numi azi, la începutul celui de-al treilea mileniu postcristic, realitatea deformată, contrafăcută sau hiperrealitatea plăsmuită în laborator de către sclavii anticristici ai banului erijați în autointitulate „elite conducătoare” ale frâielor planetare.

Alcătuind cu măiestrie șirul de axiome teo-

retice ale comunicării într-o lume împinsă către robotizare și îndepărtată de la a se mai comunica sincer pe sine însăși în mediul său acțional, teoreticienii dibaci ai manipulațiilor de tot felul generează cu insistență un construct eteroclit, la fundamentul căruia stă Cuvântul ca purtător de act pragmatic nimicitor. „Cuvântul vizează persuasiunea”, ne spun Maurice Mouillaud și Jean-François Tétu, el fiind aidoma unei entități fixe, ce „nu se deplasează”, ci „face corp comun cu locurile, timpurile și instituțiile”. Și ne sunt cunoscute îndeajuns de bine coordonatele discutabile ale timpului actual, locația terestră care ne îngăduie existențial de atâta amar de vreme între granițele ei limitate și nenumăratele instituții de o „sobrietate” aparentă doar, mimată foarte bine, în spatele ușilor cărora se ascund însă „misterele elitiștilor” de carton trilateral (înveliți în mirosul teancurilor proaspete sau nu de bancnote cu valoare, dar și în propriile micime sufletească și autosuficiență, ca să nu spun prostie), încărcate de pretenția absurdă, de altfel, de a trasa linia destinică a acestei umanități.

Mereu s-a întâmplat așa. Falsele conspirații de alcov au dat frisoane multora dintre locuitorii planetei Pământ în lungul drum al istoriei omenirii către clipa de față, toate acestea având drept temelie ideea că matca

sui-generis a lumii a fost văzută întotdeauna ca un soi de sat global imens (Marshall McLuhan), care trebuie să aibă neapărat în frunte o „mulțime cu scoarța obrazului fină” de așa-ziși stăpâni autointitulați, o adunătură de inși, de fapt, cu un mai mult decât evident rol de călăi psihopați, care nu au știut să facă decât un singur lucru: să-și impună la nivel global un set de reguli personale absurde (bazate doar pe interese pecuniare și-atât), din ecuația cărora Dumnezeu - încadrat la categoria concepte - lipsește, bineînțeles, cu desăvârșire, măcelărind nejustificat și fără discernământ tot ceea ce le stă în cale cu o mentalitate dominată de o singură țință, anume aceea de a câștiga supremația economică și politică asupra celorlalți - „barbari” sau moderni - și de a constitui o entitate extrem de fragilă, suprastatală, numită simplu imperiu (sfărâmate, de altfel, toate aceste entități neomogene, una după alta, ca niște castele firave de nisip, la scurtă vreme de la întemeierea lor, pe întreg parcursul istoric, din motive mult prea lesne de înțeles). Le-aș propune spre meditație acestor pseudorațiuni umane vulgare, subțiri, îmbâcsite de ură și de neomenesc un scurt pasaj scris de părintele Nicolae Steinhardt în ianuarie 1960, un pătrunzător portret de interior al fiecărui trecător prin spațiul acesta teluric, dar încărcat până la refuz cu

iz contemporan diavolesc, și anume: „Oare nu s-un mânăjit, un ratat, un îmbătrânit în concesii și cedări, în nerușinate mâinii, în supărări grotesti, în zvâcniri de invidie, de mândrie sângerândă, de poftă mereu treze, satisfăcute dar niciodată măreț și deplin, mereu ciuntite, nu-i locul meu firesc printre murdării, printră căldicei, haznaua asta odihnitoare a renunțării și supunerii, a confirmării adevărului adevărat nu-i ea capătul logic al unor lungi purulente?”

Spuneam la început că mă aflu într-un timp personal al dezamăgirii. Aș vrea să nuanțez puțin și să spun că văd cu claritate cum, în miezul său lăuntric - acoperit din plin prin manevre obscure cu perdele de iluzii colorate, care discreditează și îngroapă totdeauna ființa umană îndelung tulburată azi -, anotimp după anotimp și generație după generație se prăvălesc neputincioase (fără să aibă libertatea deplină de a dezvolta vreun protest neregizat și necontrolat totalmente) într-un timp al demonilor dezlănțuiți, un ghem de draci aflați într-o înlănțuire sistemică, ce înghit hulpavi orice și oricât (fiindcă, după cum îl cita Nicolae Steinhardt pe Denis de Rougemont în „Jurnalul fericirii” sale, spre exemplu, „Dacă sexualitatea ar putea rămâne pură, adică pur animalică, întocmai ca celelalte funcțiuni ale corpului”, niciodată „dracul nu s-ar

preocupa de ea”). Un timp în care secundele impalpabile fizic se rostogolesc într-o dinamică crudă și terifiantă, anunțând un sfârșit iminent...

În afară de Dumnezeu, nimeni, din păcate, nu mai poate salva Omenirea acum, căci „Dumnezeu fiind infinit, căile prin care ne apropiem de El sunt asemenea infinite, și deosebirea lor nu-i cu putință fiindcă ține de insolubila problemă a relațiilor dintre n corpuri.”, scria același monah de la Rohia, Nicolae Steinhardt, în toamna anului 1965. Cu Dumnezeu lipsind din cadrul nostru ontologic comun, „grație” lucrării machiavelice a timpului actual, Omul a devenit, iată, un simplu actor social ușor de manevrat prin varii mijloace persuasive, trăind cu stigmatul resemnării ștanțat pe chipu-i spelb într-o lume unde minciuna, în toată goliciunea ei hidoasă și atotprezentă, tabloidizată, este, din păcate, repet, regele încoronat al noii ordini mondiale contemporane - o altă carceră, putem spune, a sufletului acestei lumi a Pământului și a Creatorului ei, un alt experiment cumplit al diavolului slut cu chip de ființă umană inferioară (de tip elitisto-trilateral), așa precum au fost nenumărate altele asemenea lui în trecut, peste care viforul violenței din rețorta interioară a monștrilor mecanici ai zilei de azi nu va împrăstia nimic altceva decât moarte.

Aici, acolo

Perfida își țese pânza
Ce miroase a moarte,
Peste drum de zi
Se zbate o ființă.

Aici, păienjănița vrea sânge,
Din trupul de fluture,
Într-o luptă a nedreptății,
Acu veninului străbate timpul.

Acolo, în umbra florii,

Poeme de**Menuț Maximinian**

În vaietul unei lumi,
Între două ghivece maro,
Se naște o nouă viață.

Dacă tu ai fi aici,
Iar eu aș fi acolo,
Între lumile noastre,
Oare ce ar fi?

Abia atunci

Când colbul de pe uliță dispare,
Când olul de lut nu mai aduce apă,
Când Crucea din turlă se va apleca
Atunci, abia atunci...

Dacă oamenii nu se vor mai saluta,
Dacă iarba nu va mai crește,
Dacă urâtul va umple cărarea sufletelor,
Atunci, abia atunci...

De va fi lumea fără rugăciune,
De va fi omul fără inimă,
De va fi uitată Icoana,
Atunci, abia atunci...

Da, abia atunci e vremea
În care soarele nu ne va încălzi,
În care îngerii vor spune versul Venirii,
În care El va fi pe Calea Cerului,
Întru Judecata fiecăruia.

Miez de Rai

În tinda raiului mioarele

pasc din iarba grasă
Crescută pe oase de sfinți,
Întru așteptarea apei
Adusă de femeia văduvă.

Aici, nebunia pentru Hristos
Nu are leac pământean,
Pentru scânteia de Adevăr,
Călugărul dându-și sufletul.
Țara dorului de Iisus,
Mândră ca soarele de pe cer,
Unde pietrele se înmoaie
sub glasul Îngerilor,
Și munții se apleacă
pentru a fi mângâiați.

Infinitul dumnezeirii e în inima mea,
Pe zidurile temniței este cuvântul Tău,
Credința stă demnă în picioare,
Nimic nu se pierde, totul se câștigă.

Printre nori

Când sticla de la lampă crapă sub ger,
Cerul e sprijinit de vârful
căpițelor de otavă.
În munții zăpezilor dacice
Satul plutește pe apele norilor.

Sfârcurile mugurilor tresar,
Vine primăvara, o simte calul alb,
Pe ulița din capătul de sus al lumii
Oamenii își leapadă jocul vorbeii.

Nu e nevoie de fluier,
Mioarele pasc în voie iarba îngerilor,
Pe cărarea cât un fir de ață,
Trece nepăsătoare nemurirea.

Când focul de Blagoveștenie
își unește fumul cu norii,
Biserica înfiptă în
mijlocul satului e deschisă
Miroase a Cer, urâtul iese din suflet,
Iar Maica Sfântă bea ceai din
fructe sălbatice cu muritorii.

Altfel de suflet

În parc, pe coama suferinței,
Însoțit de porumbei își spune gândul.
Scaunul care-l ține ca o forță,
Desparte lumea în două.

Brunetul împovărat de Cruce,
Cu picioare fără de folos,
Își îndreaptă fruntea spre Cer,
Așteptând clipa ce-i e dată.

Dacă bunătatea s-ar transforma în energie,
Iar inima în putere,
Atunci ar fi simplu să umble din nou,
Ca un copil pe drumul biruinței.
O Doamne, dă-mi puterea de a mă ridica,
Dă-mi o parte din fericirea îngerilor Tăi,
Dă-mi șansa de a alege calea,
Tu, doamne, dă-mi pași aici, acum...

Primăvară în cântec

Lui Fuego

Când primăvara vine din iarnă,
Dezmorțind sufletul de român,
Când florile ies din iarbă,
Aducând balsam de Rai

Când izvoarele tremură gălăgioase,
Pornind la vale cu apa vieții,
Când prima brazdă a sacralului,
Este răsturnată pe deal

Când zâmbet de copil andru
Se arată la Sfântul Soare,
Când cuibul berzei este casă
Pentru fiecele risipitoare

Când Nemurirea-i țară,
Iar inima tresare,
Mângâiat de chipul mamei,
Ascult un cântec dintru început.

Serile Don Quijote Ot Pietrosița

Serile Don Quijote reprezintă mezină sărbătorilor oferite Pietroșiței în mod direct, iar cu titlu de model județului Dâmbovița, sub patronajul Fundației Renașterea Pietroșiței (FRP), împreună cu Zilele Comunei de Sf. Ilie și cu Toamna Literară de Sf. Parascheva. Patronajul FRP înseamnă că Serile DQP sunt o construcție culturală sânguită de grupul ce a pornit Fundația acum 12 ani și a știut să coalizeze apoi împrejurul acestui eveniment credință, voințe și talente din Pietroșița, Târgoviște și București precum și din câteva orase spaniole. Toate subsumate aceluia „Cred și mărturisesc că țara noastră se va mântui” al Părintelui Gheorghe Calciu, ce-și va fi fost găsit nu întâmplător începutul într-un loc cultivat duhovnicește de Popa Gică vreo 80 de ani iar de peste un sfert de veac de Părintele Eugen. Dacă spiritul este prin urmare același, deosebirea specifică față de Zile și Toamna stă în efortul organizatoric și financiar ce aparține de această dată unei singure familii, a lui Daniel și a Anei Comăniță, despre care se poate spune acum că reprezintă nucleul cel mai mic care întrupează acest spirit, de 2 și în curând de 3 persoane.

Cine împlinește 7 ani merge la școală - adică spre cultură, comuniune cu înaintașii și viitorimea, dăinuire, istorie.

Istoria Serilor a început în august 2005 ca eveniment convivial cu intermezzo-uri artistice

editia a VII-a • 20 august 2011

oferit de familia Comăniță unei sute de apropiați români și spanioli din Pietroșița, Târgoviște și Ciudad Real. Din 2006 Serile au luat numele Cavalerului Tristei Figuri - pe urmele reverberațiilor culturale ale lui Don Quijote, niciodată stinse ci mereu actualizate de-a lungul celor 400 de ani de la „nașterea” sa din pana și viața lui Miguel de Cervantes Saavedra. Adăugirea „ot Pietrosița”, cu prepoziția din româno-slavona vorbită pe atunci, era o aluzie la „înfierarea” simbolului cervantesc de către români care i-au atașat și o interpretare cristică, cum arăta Dr Nifon Mihăiță, dar și la istoria recentă a gazdei noastre.

Într-adevăr, a decanta din apele fetide ale egoismului și ale lăcomiei nemăsurate din vremurile sale scânteia dumnezeirii, cât de plăpândă, hărăzită totuși de Cel de sus fiecăruia, a fost chiar visul nebunesc al lui Don Quijote, pe care Daniel îl actualiza în 2005-2006 în termenii unui idealism avântat, din fericire de atunci bine temperat cu glas scăzut și înțelept de către Ana, încât să nu devină pradă ci să prevaleze în lumea de azi, nu îndeajuns vindectă de tarele timpurilor lui Cervantes.

Într-adevăr, primele Seri au fost finanțate din bursa studentască și prime economii de muncă modestă în străinătate, care, premieră absolută în România, nu mai luau

calea nenumăratelor nevoi gospodărești ale familiei ci pe aceea a idealului ziditor de suflet și comunitate. „Curat Don Quijote!” va fi fost strigat stupefiat Nenea Iancu din lumea de apoi, repunctând cu bilă albă ponositul caracter românesc. De atunci însă, și mai cu seamă în ultimii 2 ani, Daniel și Ana au demonstrat că idealismul don-quiotesco se poate alia cu pragmatismul vremurilor noi, făcând multă lume să beneficieze din roadele muncii lor pe tărâmul legăturilor sociale și economice dintre Spania și România în cadrul euro-comunitar. Sponsorizarea lor statornică pentru sărbătorile comunei, care a permis, de pildă, Fundației să organizeze practic fără alt ajutor ultimele Zile ale Pietroșiței la o scară ce a oferit bucurie și celor cu prea puțină în viața lor, curtea înflorită a Bisericii din Joseni, clopotele sale restaurate, foarte recent paratrasnetul ce adăpostește Biserica noastră de nenorocirea care a devastat Biserica de pe Luncă - la reconstrucția căreia familia Comăniță va contribui în mod generos, de asemenea.

Astăzi, Serile DQP reprezintă o agapă comunitară în spiritul creștinilor din vechime, în care mesajul central este al comuniunii, desigur cu Domnul nostru Iisus Hristos, dar de la El în jos spre cele lummești: al comuniunii dintre tineretul care va diaconi la mese și invitații se-

niori, dintre comunitățile sătești pietrosițene, dintre comunitățile dâmbovițene, dintre profesii și meserii, dintre creștinii de toate nuanțele, dintre România și Spania, dintre Europa și Dumnezeu. Deloc neglijabil, un distins cadru gastronomic însoțește bucuriile adresând mintea, inima și spiritul. La aceste adevărate State Generale ale Pietroșiței și Dâmboviței, științificii vor îmbucura adunarea cu fructele rațiunii, artiștii vor sări peste minte direct către inimi, credința din toți va da lauda Domnului pentru împreună îmbucurare și ospățare.

Să multumim deci Domnului și în 2011 pentru ediția a VII-a a Serilor DQP, să ne reînnoim grațitudinea către Daniel, Ana, Doamna Nuți și toți ostenitorii întru cele culturale sau culinare, să oferim respect sau gând pios parinților tinerelor noastre gazde, să tragem nădejdea ca ultima tradiție comunitară a Pietroșiței ce intră acum în clasa I va deveni un bun prețios de transmis celor care vin. Peste alți 7 ani, de pildă, fetița cea încă fără nume a lui Dani și a Anei, trăgând cu urechea la voroava celor mari, va crede că Serile DQP există de când lumea, adică sunt lăsate de Dumnezeu astfel. Or, ce-i lăsat de Dumnezeu este de neoprit și va curge statornic, neabătut, mai departe: continuitatea Serilor DQP, a Zilelor și a Toamnei Pietroșițene este neîndoios asigurată.

La multi ani.

Radu Negoescu

Muzica folk a răsunat la Ziua Lacului Bolboci

Sorana Ioniță

Luni, 8 August: "Ziua Lacului Bolboci", eveniment finanțat cu fonduri europene a avut loc sâmbătă, 6 august, în zona Masivului Bucegi și a reușit să atragă mii de

tegoriile de vârstă a animat împrejurul Lacului Bolboci și a încurajat potențialul turistic al destinației.

„Sunt extrem de bucurios că am reușit să strângem atât de multă lume într-un loc atât de

fost protagoniștii unui moment din trecut cu personaje de epocă, o scenă dintr-un spectacol de teatru profesionist «Mofturi la Union», în regia lui Gelu Colceag. Cultura autohtonă a fost susținută de invitații

bilul „Nebun de alb”. Cei prezenți au avut ocazia să îl asculte live într-un concert special pe Vasile Șeicaru, care a cântat cele mai cunoscute piese ale sale, rând pe rând, recitalul fiind încununat de piesa „Din prea mult sau prea puțin”.

„Sunt impresionat de atenția acordată acestei zone. Vin aici de ani de zile și mă bucură să văd că se face ceva pentru promovarea Lacului Bolboci. E tare frumoasă regiunea și e păcat să nu cunoști frumusețile proprii țării!”, a mărturisit Andrei Lupescu, unul dintre participanții de la Ziua Lacului Bolboci.

Lacul Bolboci a reușit să-și păstreze neștirbită autenticitatea și să surprindă prin apa sa foarte rece chiar și vara. Aerul curat, nuanțele de verde smarald ale undelor în care se reflectă munții, dar mai ales liniștea deplină sunt atuurile acestei destinații turistice încă nu foarte cunoscute a României.

Organizatorul evenimentului este Fundatia Karitas, iar proiectul este finanțat prin Regio – Program Operațional Regional 2007-2013, axa prioritară 5 – Dezvoltarea durabilă și promovarea turismului, 53 – Promovarea potențialului turistic și crearea infrastructurii necesare în scopul creșterii atractivității României ca destinație turistică.

Situat la granița dintre județele Dâmbovița și Prahova, în munții Bucegi, la 8 km de Sinaia, Lacul

români din toată țara într-un loc de o frumusețe sălbatică. Sărbatoarea s-a bucurat de un spectacol ritmat al ansamblului de dansuri populare dambovitene Ciuleandra din Târgoviște, a Ansamblului Floare de Cireș din Banesti, Prahova, și a orchestrei Chindia din Targoviste și a culminat cu un concert folk susținut de Vasile Șeicaru, Emeric Imre și formația Karma.

Dedicat tradițiilor și valorilor locului, festivalul a înglobat cântece și dansuri populare specifice ținutului, dar și reprezentarea unui moment teatral cu personaje de epocă. Numărul neașteptat de mare al vizitatorilor din toate ca-

frumos din România. Am pus mult suflet în acest proiect, iar succesul de care s-a bucurat Ziua Lacului Bolboci demonstrează că românii apreciază destinațiile turistice ale țării noastre. Sunt sigur că mulți dintre cei prezenți în aceasta zi la Bolboci vor reveni cu drag aici.”, a declarat Alexandru Ranja, Vice-presedinte Fundatia Karitas.

În prima parte a dimineții, turiștii s-au delectat cu marșul de fanfară, urmat de defilarea personajelor și personalităților din vremuri străvechi și, desigur, n-au lipsit discursurile oficialităților locale. Eduard Cârlan, Radu Crăciun și Silviu Debu au

speciali ai evenimentului: Orchestra Chindia din Târgoviște, Ansamblul de dansuri populare Ciuleandra și Ansamblul Floare de Cireș din Bănești. Aceștia i-au încurajat pe spectatori să se miște pe cele mai frumoase cântece și dansuri dâmbovitene. Nici copiii nu s-au plictisit pentru că organizatorii au pregătit pentru ei concursuri și activități interactive pe apă.

Seara, Ziua Lacului Bolboci s-a transformat într-o adevărată sărbătoare folk. A urcat pe scenă formația Karma care a încins atmosfera pe ritmuri tradiționale, așa cum bine și-a obișnuit publicul, urmată de Emeric Imre cu inegala-

În organizarea Centrului Județean de Cultură Dâmbovița, Societății Scriitorilor Târgovișteni, Bibliotecii Județene "I. H. Rădulescu", Complexului Național Muzeal "Curtea Domnească", Teatrului Municipal Târgoviște, Universității „Valahia”, cu sprijinul Uniunii Scriitorilor din România, se desfășoară Concursul Național de Literatură „Moștenirea Văcăreștilor”, cu patru secțiuni de creație (poezie, proză scurtă, eseu și teatru scurt), ajuns anul acesta la ediția a XLIII-a. El se adresează creatorilor din toată țara, care nu au împlinit 40 de ani, nu sunt încă membri ai uniunilor de creație și nu au volume de autor.

Concursul dorește să descopere, să sprijine și să promoveze o literatură de certă valoare umanist-estetică, deschisă tuturor abordărilor, căutărilor și inovațiilor din interiorul oricăror experiențe ale canonului specific românesc ori universal. Concurenții se vor prezenta la concurs cu un grupaj de 10 titluri pentru secțiunea de poezie, 3 proze însumând maxim 8 pagini la secțiunea proză scurtă, 1-2 piese de teatru scurt (inclusiv piese pentru copii), pentru secțiunea teatru scurt, care vor aborda teme la alegere, și 2 lucrări de circa 4-5 pagini la secțiunea eseu, cu tema „Școala prozatorilor târgovișteni. Mircea Horia Simionescu – cel mai original prozator român postbelic.”

Lucrările vor fi editate în word, cu caracter Times New Roman, corp 12, la un rând și jumătate. Acestea vor avea un motto, ce se

Regulamentul concursului național de literatură

„Moștenirea Văcăreștilor”

**Ediția a XLIII-a, Târgoviște,
11-12 noiembrie 2011**

Organizatori: Consiliul Județean Dâmbovița, Centrul Județean de Cultură Dâmbovița, Societatea Scriitorilor Târgovișteni, Biblioteca Județeană "I. H. Rădulescu", Complexul Național Muzeal "Curtea Domnească", Teatrul Municipal Târgoviște, Universitatea „Valahia” din Târgoviște

va regăsi într-un plic închis, conținând un CV detaliat (numele concurentului, data nașterii, activitatea literară, adresa și, obligatoriu, numărul de telefon), și vor fi trimise prin poștă (imprimare pe hârtie și pe un CD), până la data de 31 octombrie 2011, pe adresa: Centrul Județean de Cultură Dâmbovița, str. A. I. Cuza nr.15, cod poștal 130007, Târgoviște. În cazul în care, lucrările vor fi trimise prin poșta electronică (e-mail – office@cjd.ro), acestea vor fi însoțite de un motto, precum și de datele personale solicitate mai sus, organizatorii asigurând confidențialitatea acestora până ce juriul va delibera și va stabili premianții ediției.

Concurenții care au obținut un premiu la una dintre secțiuni, în

edițiile anterioare, se vor putea înscrie în concurs doar la o altă secțiune.

Concurenții care nu vor trimite toate datele de identificare vor fi eliminați din concurs.

Nu vor participa la concurs lucrările care vor fi trimise după 31 octombrie 2011, data poștei.

N.B.: Premianții vor fi invitați de către organizatori în zilele de 11 și 12 noiembrie 2011, la Târgoviște, la manifestările organizate în cadrul Concursului Național de Literatură „Moștenirea Văcăreștilor”, ediția a XLIII-a 2011.

Premiile, în număr de 18, în valoare de circa 7000 lei, vor fi acordate concurenților numai în prezența acestora în vechea Cetate de Scaun, cu ocazia festivității de încheiere a concursului. De asemenea, lucrările premiate vor fi publicate într-un volum editat de Centrul Județean de Cultură Dâmbovița, în colaborare cu editura „Bibliotheca”.

Relații suplimentare:

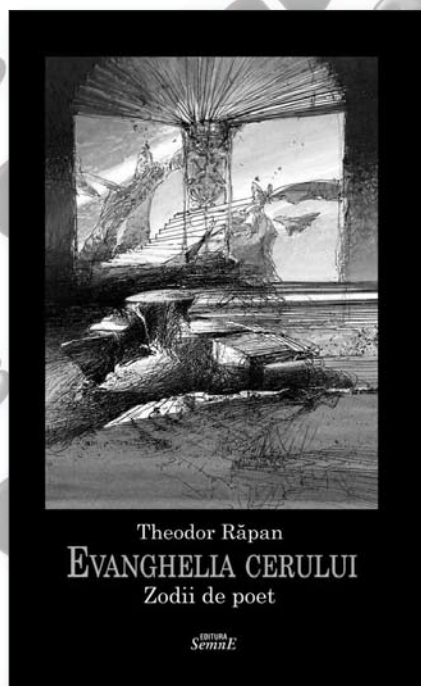
Centrul Județean de Cultură Dâmbovița, telefon: 0245.613.112; e-mail: office @ cjd.ro.

Notă finală:

Orice modificare a actualului regulament va fi notificată în procesul verbal de jurizare și adusă la cunoștința publicului de către juriul național, alcătuit din personalități recunoscute ale vieții cultural-literare naționale.

► Bolboci este un lac artificial construit prin obstructionarea apelor Ialomiței cam la trei kilometri în avalul unui baraj înălțat din anrocamente, pe cursul superior al acesteia.

Cărți noi în biblioteca revistei Climate literare

